ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 22 juni 2013

VERSLAG
‘Zonder beat dans je niet’ 3

REPORTAGE
Passie voor Paso Fino 5

IN BEDRIJF
Caribbean Job Fair 11

Jeugdtheaterschool Drazans

Toneel versterkt inlevingsvermogen

Drazans, kort voor Drama, Zang en Dans, viert volgend jaar haar tienjarig bestaan. Wat doet zij en voor wie? Een kijkje achter de schermen. Er was eens...

Tekst: Victorine Stille Foto’s: Pet Holman en Ken Wong

Het begon allemaal negen jaar geleden in de achtertuin van regisseur EttaAndreae. Samen met Valentine van Doorn, Fina Ferreira, Michael de Sola en Jan Andreae richtte zij Jeugd Theater School Curaçao (JTSC) op.
Het doel van JTSC was jongeren een kans te geven zich te ontwikkelen op het gebied van theater. Bij het vijfjarig bestaan krijgt het JTSC van een van de leerlingen de naam Drazans, naar aanleiding van het uitschrijven van een wedstrijd voor een nieuwe benaming voor het jeugdtheatergezelschap. Na op verschillende locaties te hebben gezeten, verhuist de school in 2012 naar het huidige, blauwe pand aan de Kraayenhofstraat 20 te Mundo Nobo. Maaike Kempers, huidig artistiek leider van Drazans, is blij met deze locatie. “Hiermee hebben we een plek gevonden die sfeervol en kleurrijk is, met de nodige ruimte én de veiligheid van een hek dat voorkomt dat kinderen zo maar de straat op schieten als ze even pauze hebben of als ouders hen komen ophalen.”

Moraal van het verhaal
Twee jaar geleden nam Kempers het stokje over van Etta Andreae als artistiek leider. Ze voelt zich als een vis in het water bij Drazans. “Het is zo leuk om kinderen en jongeren theaterles te geven en te zien dat ze groeien, niet alleen op het gebied van toneel, maar ook op dat van sociale en persoonlijke vaardigheden.” De hoofdrol bij Drazans is weggelegd voor kinderen van zes tot twaalf jaar en voor jongeren van twaalf tot en met achttien jaar. Kempers: “De kinderen zijn in twee leeftijdsgroepen opgedeeld, van zes tot negen en van negen tot twaalf. Bij de jongeren starten de twaalf- tot achttienjarigen in de eerste theaterklas en komen ze elk jaar een klas hoger. De leerlingen kunnen lessen volgen in toneel, dans en zang. Vaak geven ze zich op voor zowel toneel als dans of toneel in combinatie met zang. De roosters zijn zo gemaakt dat de lessen na elkaar te volgen zijn.” Voor elke discipline zijn er ervaren docenten aanwezig die hun sporen binnen het vakgebied verdiend hebben. Jeugdtheater gaat verder dan het kennismaken met theater en het ontwikkelen van artistieke vaardigheden. Kempers: “In de wekelijkse dramalessen ontplooien kinderen de durf om te vertellen en te spelen, zowel verbaal als non-verbaal. We stimuleren de kinderen vaardigheden te ontwikkelen om zich met zelfvertrouwen te presenteren. Daarnaast komen er sociale vaardigheden aan bod zoals samenwerken, overleggen, afspreken, feedback geven en kijken en luisteren naar elkaar. Ook ontwikkelen de leerlingen hun emotionele vaardigheden, bijvoorbeeld hoe ga ik om met dingen die mij verdrietig maken, of juist blij? Toneel versterkt het inlevingsvermogen in andere mensen.” Dat is dus precies waar Drazans voor staat: het bevorderen van artistieke, persoonlijke en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren in een veilige, multi-culturele omgeving. In de paasvakantie en de tussenvakantie in oktober organiseert Drazans een theaterweek voor kinderen tussen de zes en twaalf jaar. In de ochtend worden er dan theater-, zang- en dansworkshops gegeven. Kempers: “Dit is een leuke manier voor kinderen en ouders om kennis te maken met podiumkunsten voor kinderen en vaak ook ideale opvang omdat veel ouders in de vakanties werken.”

De bühne op bij scholen
Behalve dat Drazans zich in haar karakteristieke pand in Mundo Nobo bezighoudt met theaterlessen, trekt ze ook de wijken in om kinderen op kansarme scholen te laten proeven aan theater, kunst en cultuur. Kempers: “We zien zoveel talent en enthousiasme bij die kinderen. Het zou voor hen fantastisch zijn als ze ook naar Drazans kunnen om zich verder te ontwikkelen, maar vaak kunnen hun ouders het niet betalen. Gelukkig hebben we, naast onze vaste financiers, sinds een paar jaar geldschieters die het lesgeld van een kind bekostigen. Daar zijn we hen natuurlijk erg dankbaar voor. Zonder de hulp van onze sponsors zou Drazans niet bestaan.” Eén van de voorbeelden van een schoolproject is de voorstelling van de Three Musketeers. Het St. Albertus College (Punda) en het St. Antonius (Santa Maria) gingen onder leiding van een theaterdocent van Drazans aan de slag met het stuk. Na weken van oefenen hebben beide scholen de voorstelling aan elkaar en elkaars familie laten zien. Kempers: “Je ziet dan echt iets gebeuren op die scholen. Docenten komen extra terug om te repeteren, er wordt in vakanties doorgeoefend. Het brengt zoveel enthousiasme met zich mee en het zorgt voor verbinding op de scholen zelf maar ook onderling. En dat is natuurlijk iets waar theater, zang en dans heel goed voor zijn: mensen met elkaar verbinden. Het liefst gunnen we nog meer scholen en kinderen de ervaring van theater, maar daarvoor zijn we afhankelijk van sponsors in de vorm van bedrijven of particulieren die lesgeld of schoolprojecten willen betalen.”

Hooggeëerd publiek
Wie dacht er met één eindvoorstelling per jaar vanaf te zijn, heeft het mis. Drazans kent een hoog productieniveau. Kempers: “Een van de onderdelen van podiumkunsten is natuurlijk het presenteren aan een publiek, daar werk je met de groep ook naartoe.” In april/mei is de eindpresentatie. De leerlingen van Drazans sluiten hun lesseizoen af met een voorstelling in Luna Blou. Iedere klas geeft een korte presentatie aan ouders, familie, vrienden en geïnteresseerden om te laten zien waar de kinderen en jongeren het afgelopen jaar aan hebben gewerkt. Dan zijn er ook nog de jeugdproductiegroepen. Eén hiervan is de groep waarbij jongeren van vijftien jaar en ouder een voorstelling maken. Dit jaar was dat het stuk ‘Communicatie’. Kempers: “Met deze interactieve voorstelling die speciaal is gemaakt voor vsbo-scholieren, ging de productiegroep 15+ in op het thema communiceren. Veel leerlingen krijgen van huis uit niet voldoende vaardigheden mee om goed met elkaar te communiceren. Sinds de komst van de Blackberry, waardoor jongeren slechts nog met elkaar pingen in plaats van echt praten, wordt het probleem almaar groter.” De docenten van Drazans spelen zelf ook graag. Vorig jaar gingen Sheila Payne, Sophie Bakker en Maaike Kempers in totaal 25 keer de planken op met de voorstelling Tanchilabapaña. Dit was een humoristisch stuk over twee zussen die samen een wasserette hebben. Ze komen terecht in allerlei ongewone situaties. Een gat in een dure jurk, te heet gewassen kleding, een onverwachte inspectie en een klein beetje liefde. De theatermakers speelden op scholen van Barber tot Fuik en van Muizenberg tot Soto onder het mom ‘het theater komt naar de kinderen toen, in plaats van dat de kinderen naar het theater komen’.

Eeuwige jeugd
Een andere jeugdproductiegroep binnen Drazans is Solo ta Sali. Voor deze groep worden altijd audities uitgeschreven. Aan Solo ta Sali viel dit jaar de eer ten deel het seizoen af te sluiten met het stuk ‘Peter Pan in Neverland’. Voor deze productie had de theaterschool een bijzonder decor gekozen, namelijk dat van het bos achter Landhuis Bloemhof. Inhoudelijk was er niet veel gesleuteld aan het verhaal, maar de manier van opvoeren was uiterst origineel. Geen voorstelling waarbij het publiek zich opgedoft en al over de rode loper begaf en zich vervolgens in het pluche vlijde, maar gewoon de stevige stappers aan en een lange broek tegen de muggen. Tijdens het stuk werden de toeschouwers door het bos over paden, om bomen en achter struiken geleid. Een nieuwe ervaring waaraan met name het publiek een beetje moest wennen. De veilige, onzichtbare vierde wand uit het theater ontbrak en de toeschouwers werden actief betrokken bij het toneelspel. Ze werden aangesproken door de acteurs en werden gevraagd te helpen met klusjes waar de Lost Boys van Peter Pan zich mee bezighielden. De jeugdige theatermakers leken zich juist nog meer op hun plek te voelen met de bomen als hun podium dan op de gewone toneelplanken. Alle flora en fauna maakte onderdeel uit van hun toneel. Zelfs de leguanen leken een rol te hebben. Precies tussen twee scènes door lieten twee grote exemplaren zich uit de boom vallen, tot hilariteit en opwinding van het publiek. Alles kreeg betekenis in dit wonderbaarlijke decor. Beter kon de jeugdtheaterschool dit seizoen niet afsluiten, want net als in het stuk Peter Pan staat de eeuwige jeugd bij Drazans centraal.

Drazans houdt op dit moment zomervakantie, maar gaat eind augustus weer open. Voor meer informatie en het aanmelden voor het nieuwe seizoen zie www.drazans.com

ÑAPA 2013
Nr. 23

INHOUD

Toneel versterkt inlevingsvermogen 1
Hollandse Nieuwe 2
'Zonder beat dans je niet' 3
Gezondheid 4
Passie voor Paso Fino 5
Cultuur 6
Literatuur 7
Varia Puzzels 8
Eten & drinken 9
Business Columns 10
Caribbean Job Fair 2013 11
Business Rubrieken 12

Uitgelicht

Hollandse Nieuwe

De Hollandse Nieuwe is weer op het eiland gearriveerd. Twee weken later dan gepland, omdat het vetpercentage van het zeebanket nog te laag was. Dat moet minimaal 16 procent bedragen. Bij deze haringkar, die voor Albert Heijn Zeelandia staat, liep het deze week storm met de verkoop. Op dezelfde dag dat ook in Nederland de maatjesharing in de viswinkels lag, ging hier de verkoop van het zilte goud van de zee van start. Kenners omschrijven de delicatesse dit jaar als 'minder vet, maar machtig lekker'.

Foto's: Ken Wong

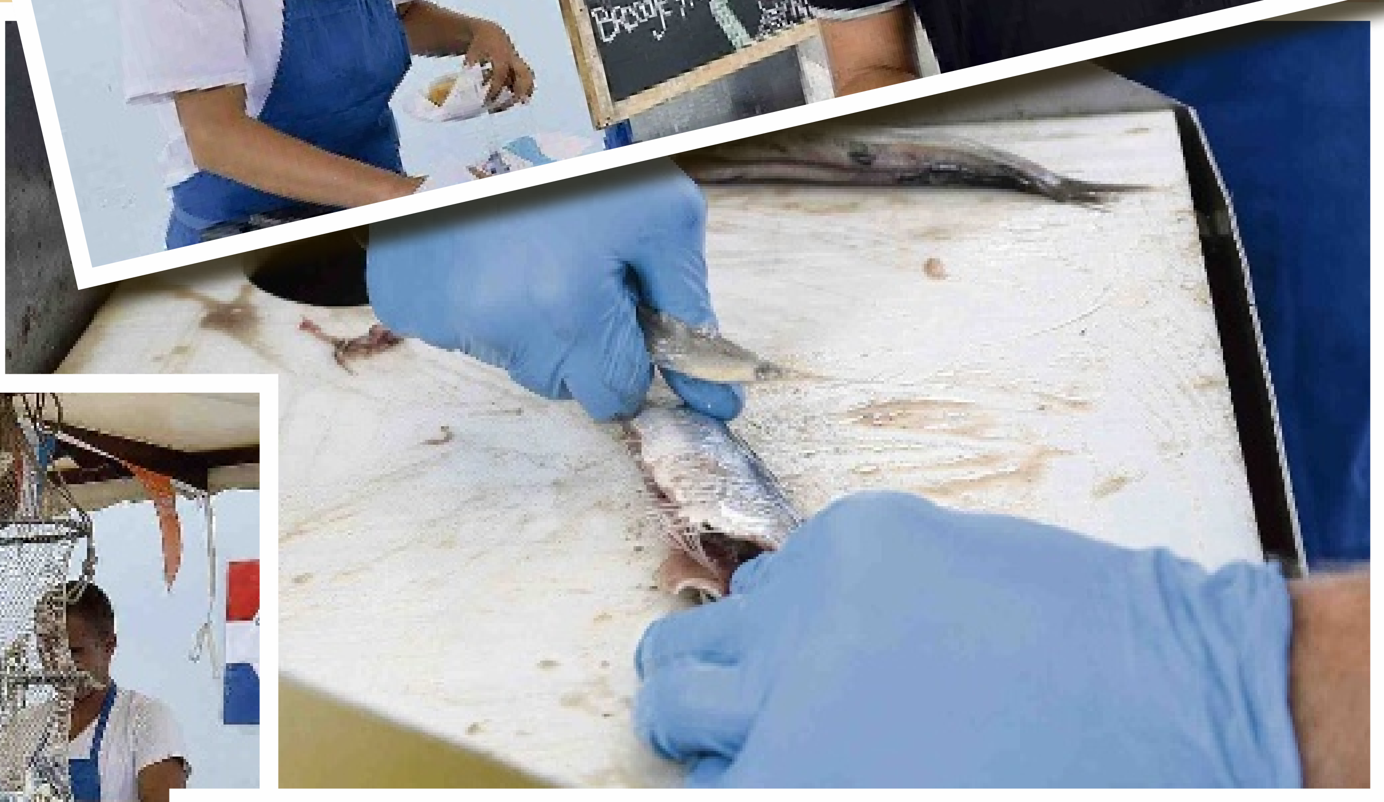

Colofon

BLADMANAGER
Linda van Eekeres
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Sarah Jorna

Aan deze Ñapa werkten mee:
Monique Casimiri
Mirjam Fokkens
Verele Ghering
Louis Hilgers
Erik van Kampen
Elisa Koek
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Roxanne Martha
Wouter Mol
Milangela Plaate
Glenn Rellum
Mirte de Rozario
Victorine Stille
Marcel Truyens
Bertine Vermeer
May Voges
Mineke de Vries
Miriam de Windt
Ken Wong

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Foto van de week

Alexine Hollander, leerlinge van het Marnix College te Cas Cora vond deze vreemde kikker aan de buitenkant van het keukenraam. Het leek haar een heel leuke foto, en daarom besloot ze deze naar de Ñapa te sturen.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

'Saté kambing'

Monique Casimiri

Ik ben pas naar de Pasar Malam geweest. In Den Haag. De Tong Tong Fair, zoals die sinds een paar jaar heet. Elke keer weer is het een feestje. Die geuren, die kleuren, de muziek, maar vooral het eten doen mij elk jaar graag terugkeren. Bij de boekenstand even kort gedag zeggen aan Yvonne Keuls, wandelend door de tent Wieteke van Dort tegen het lijf lopen, en soms zelfs bekenden. Meestal zijn het bekenden van mijn ouders, die net als zij op vakantie zijn in Nederland en een stukje tropen willen meepikken. Weliswaar andere tropen, maar dat mag niet deren. Veel mensen, waaronder mijn voorouders, hebben ook jaren in de Oost gewoond, alvorens ze weer terugkeerden naar de West.

Net als met de Antilliaanse keuken ben ik groot gebracht met de Indische keuken. Onze maaltijden zijn vaak een mengelmoes van beide. Met een bord stobá doe je mij net zo'n groot plezier als met een babi ketjap. Alleen die kambing hè, die hoeft van mij niet zo. Net zo min als stobá di kabritu. Ik heb het geproefd, zowel de Indische als Antilliaanse versie van de geit, maar hij kan mij niet bekoren. Ik heb het nog niet geprobeerd met een aardappel en andijvie, maar vermoed dat dat ook geen succes zal gaan worden.

Een maand geleden was er ook een Pasar Malam in Arnhem. Ook daar waren we, maar dat was een vergissing en daar trap ik toch om de paar jaar weer in. Het is het net niet. Of eigenlijk helemaal niet. Het begint al bij de binnenkomst, de eerste kraam die we zien is de snoepkraam die je ook op de kermis hebt. Niets Indisch aan. Niet veel verder staat de tassenverkoper, die ook op elke zaterdagmarkt te vinden is en ga zo maar door. De paar stands die wel Indisch zijn, zijn op een paar vingers te tellen en dan het eten. Ook dat was het niet. Het smaakte als de Chinees in Nederland, dat wil zeggen, je hebt wel verschillende gerechten op je bord liggen, maar ze smaken allemaal hetzelfde.

Op de Pasar Malam word ik wel altijd overvallen door een gevoel van weemoed. Het is een soort van uitstervend geheel. De Indische generatie die eind jaren veertig naar Nederland is gekomen is oud geworden. Hun kinderen, die altijd mee zijn gekomen naar de Pasar Malam, zijn ook al grijs en de kleinkinderen, ach, die hebben er niet zo'n behoefte meer aan. Dat opa in een rockband speelt is best grappig, maar niet om aan hun vrienden te laten zien.

Ik blijf zolang de Pasar Malam er nog is maar flink genieten. Ik sla sambal in en eet nog een bordje mee. Mijn zoon neem ik mee, opdat ik hoop dat hij er ook nog heel lang van kan genieten. En om hem helemaal in te laten burgeren in de Indische cultuur bestel ik voor hem een saté kambing. 'Ja schat, lekker vleesje', zeg ik als hij verlekkerd naar de barbecue kijkt.

Bootcamp kizomba:

'Zonder beat dans je niet'

Marka, hangen en connectie met de knieën: termen van de in Europa steeds populairder wordende dans kizomba. De Arubaanse dansscholen ArubaSalsa en Pachanga organiseerden in mei een bootcamp. Zo'n 60 deelnemers grepen deze kans om kizomba-les te krijgen. Weer eens iets anders dan merengue, salsa en bachata.

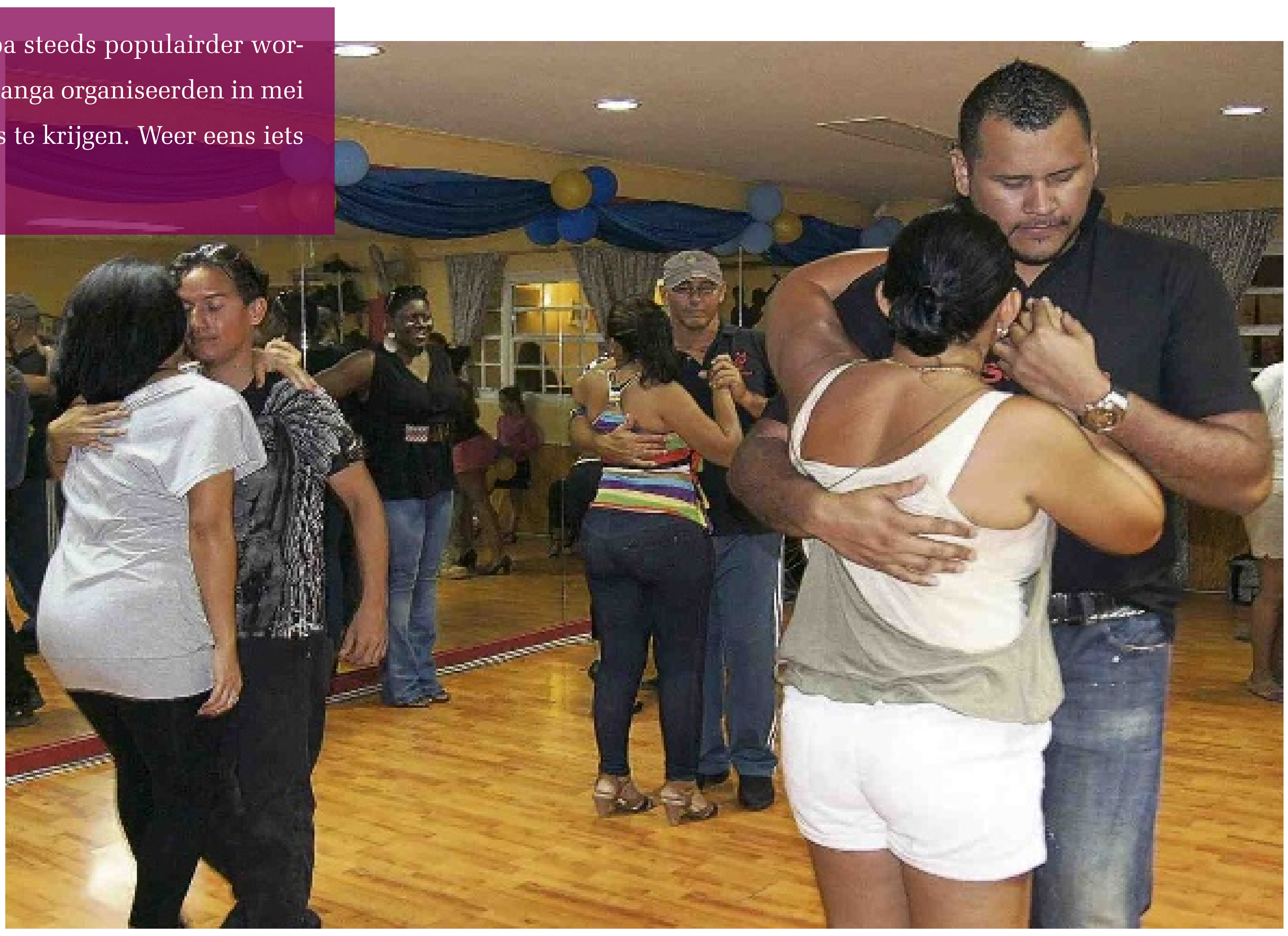

Tekst: Mirte de Rozario

"Hi, ik ben Jack Petrochi, geboren op Aruba, maar ik woon al veertien jaar in Nederland en geef daar salsa en kizomba." Dansinstructeur Jack (35) introduceerde zich zowel zaterdagmiddag 18 mei bij de bootcamp van ArubaSalsa als een dag later bij Pachanga. Beide dansscholen grepen de komst van Jack naar Aruba aan om een snelcursus kizomba te organiseren.

Koppelen

Bij Club Hipsz in Eagle Beach zoeken zo'n 30 mannen en vrouwen - lokaal en toerist - van ArubaSalsa aarzelend een plek. Gebruikelijk bij een dansles is om het aantal mannen en vrouwen te tellen, om danspaartjes te vormen. Niet iedereen is met een partner gekomen en het 'kiezen' van een onbekende danspartner is onwennig. Met een "ik tel twee blondjes en twee brunettes zonder man, dus heren zonder vrouw, jullie kunnen kiezen", zorgt Jack voor een vrolijke noot. Het koppelen is overigens van korte duur, want Jack laat de deelnemers in een kring dansen en roept gedurende het bootcamp geregeld 'change' (de voertaal bij de snelcursus van ArubaSalsa is Engels), waarbij de vrouwen links één man opschuiven, om aan verschillende manieren van dansen te wennen.
De dansvloer bij Pachanga in Tanki Leendert is kleiner, maar de sfeer is er niet minder om. Jack heeft ook hier 30 deelnemers - leerlingen en docenten van de dansschool - en het 'cambio' (de voertaal bij Pachanga is Papiamento) klinkt geregeld.

Introductie kizomba

"Kizomba komt oorspronkelijk uit Angola, een vroegere kolonie van Portugal. Het betekent 'feest' in het Kimbundu, één van de talen die ze in Angola spreken naast het Portugees. Daarom dans je kizomba ook op Portugese muziek", vertelt Jack. "Veel mensen vinden de dans lijken op zouk, maar beide dansen zijn niet met elkaar te vergelijken. Al was het maar omdat zouk oorspronkelijk uit Frankrijk komt."

Kizomba is een zwoele, sensuele en romantische dans. "Tellen is belangrijk bij dansen en kizomba heeft vier tellen in één maat. De man begint linksvoor en doet drie stappen naar voren, de vrouw volgt rechtsachter met drie stappen naar achter", doet Jack voor. "Bij salsa beweegt de vrouw haar heupen zijwaarts van links naar rechts, bij kizomba beweegt de vrouw haar bekken juist op en neer. Dit oogt al heel snel sexy; dus dames, doe er je voordeel mee", lacht hij. "En onthoud, net als bij salsa leidt ook bij kizomba de man."

Beat

"Dansen doe je op de beat van de muziek. Als je de beat hoort, ga je dansen. Hoor je muziek zonder beat, dan dans je niet. En ondanks dat de beat ritmisch erg aanstekelijk is, gaat het om slow music, de man moet dus heel rustig dansen." De groep zet de eerste prille stappen, een simpele drie stappen naar achteren en drie stappen naar voren (vanuit de vrouw gezien) op kizomba-muziek.

"Zijn jullie al toe aan de eerste variatie?", vraagt Jack enthousiast. "Want dit kan sensueler door de derde stap te vervangen door een marka." Samen met Sabine van Leuken van ArubaSalsa en Janice Boekhoudt van Pachanga laat hij een marka zien. "Je stapt 1-2 en in plaats van een enkele stap op de derde tel til je versneld de linker- en dan rechterhiel op. Dus 1-2-marka-1-2-marka-1-2-marka. Het hoeft niet, het mag."

Hangen om de hals

Voor ervaren dansleerlingen is het bootcamp tot zo ver logisch, begrijpelijk en zelfs wat voorspelbaar. Maar dan volgt de danshouding. Sabine en Janice fungeren bij hun eigen dansschool als danspartner van Jack, slaan de linkerarm om zijn nek, schuiven hun voeten zo'n twee voetmaten naar achter en blijven in een vreemde positie tegen hem aanstaan. Alsof ze met hun bovenlichaam wél met Jack willen dansen, maar met hun benen niet. Hilariteit bij de deelnemers. "Dit is de correcte danshouding bij kizomba", grijnst Jack. Hij legt uit dat de danspartners bij salsa, bachata en merengue elkaar bij de handen vasthouden, 'maar bij kizomba dus niet'. "Door met haar borst op de borstkas van de man te leunen, haar linkerarm om zijn hals te doen en met haar voeten een stukje van zijn voeten vandaan te staan, staat ze als het ware in een driehoek tegen hem aan. De borstkas van de man is zijn stuurwiel om mee te leiden en deze connectie met je danspartner is van essentieel belang om te bewegen. De vrouw moet de man kunnen aanraken en voelen welke kant de man op wil. Bij salsa leidt de man met zijn handen, bij kizomba leidt hij zonder zijn linkerarm te gebruiken. Zijn rechterarm rust om het middel van de vrouw, hij drukt haar tegen zich aan. Zijn linkerarm... is op zijn rug."

Hoe kijk je je danspartner dan wel aan?

De man en de vrouw dansen met het hoofd tegen elkaar aan

'Kijk niet naar beneden'

"Wie salsa danst, heeft in het begin vaak wat moeite om de danspartner aan te kijken. Een man kijkt dan naar beneden of langs de vrouw met een blik van oh, wat heeft ze mooie voeten, mooie schoenen, ze ziet er sexy uit. Je kan ook naar beneden kijken, want je danst met salsa rechtop. Maar bij kizomba leunt de vrouw tegen je aan. Dus als je als man dan naar beneden kijkt..." Terwijl Jack luttele seconden zwijgt om zijn woorden te laten doordringen, schiet een aantal mannen in de lach en enkele vrouwen beginnen te giechelen. "Juist, dan kijk je recht in haar decolleté." En lachend: "Het kan je als man wellicht nog een leuke avond na het dansen opleveren, maar mijn algemene advies is om vooral niet naar beneden te kijken. Maar hoe kijk je je danspartner dan wel aan? De man en de vrouw dansen met het hoofd tegen elkaar aan."

Knikkende knieën

De sfeer bij het bootcamp zit er door deze ontboezemingen goed in. Toch gaan we letterlijk een dansstap verder. Waar bij salsa het voetenwerk van de man en de vrouw wezenlijk verschilt, volgt de vrouw bij kizomba precies de bewegingen van de man. "Als vrouw hoef je weinig anders te doen dan te volgen", stelt Jack met een lach die verraadt dat hij heel goed weet dat dit bij beginners niet zo simpel werkt. "De vrouw begint in de hangende driehoekhouding met de voeten iets van de man vandaan. De man stapt links naar voren, tot zijn knie tegen de knie van de vrouw komt en duwt haar knie dan verder. Voor de vrouw is dat duwen het leiden van de man en ze beweegt met haar rechterbeen mee naar achteren. Voelt de vrouw de knie van de man niet, dan beweegt ze niet. Er moet een connectie tussen de knieën zijn." Jack vraagt Sabine en Janice ten dans om te laten zien wat hij met connectie bedoelt. Zij dansen met Jack mee naar voren en achteren, terwijl ze met hun bekken de sensueel ogende op-en-neerbewegingen maken.

Ogen dicht

Zo soepel als Sabine en Janice dansen, zo stuntelig hangen de vrouwen aan hun mannen te wachten tot ze zijn knie voelen. Jack grijpt in met een oefening: "Doe je ogen dicht." De groep staat stil, niet goed wetende wat de instructeur bedoelt. "Als vrouw moet je je overgeven aan de man, hem laten leiden. De hangende houding zorgt ervoor dat de vrouw het liefst de touwtjes in handen wil nemen. Dus, de oefening is, leg beide handen op zijn borst, sluit je ogen en voel welke richting de man oploopt. Niet meekijken, niet leiden, maar gewoon volgen en zorgen dat je handen op zijn borst blijven." En zo lopen op beide dansvloeren vrouwen met de ogen dicht achter de mannen aan, waarbij de één wat gespannen oogt, terwijl de ander zich giechelend laat gaan.

Theatraal

Na twee uur oefenen is het pauze. Zittend op de buitentrap voor Club Hipsz vertelt Jack over zijn kennismaking met kizomba. "Het begon met zouk. Dat danste ik één seizoen, maar het beviel me niet. Ik vond het zo theatraal. Toen maakte ik kennis met kizomba. Deze dans vereist meer techniek met de voeten, dat vind ik een leukere uitdaging. Ik ben kizomba-les gaan volgen, deed in Frankrijk en Polen een aantal bootcamps en in Brussel een teachers course. Ik gaf toen al salsa-les en deed kizomba erbij. Al snel ontstond een passie voor kizomba."
Een Italiaanse toerist die aan het bootcamp van ArubaSalsa meedoet, vertelt dat kizomba in haar land erg populair is. "Maar ik kan het niet, ik dans wel salsa en bachata. Ik ben hier gedurende drie maanden en toen ik hoorde dat een instructeur hier kizomba kwam geven, wilde ik dat doen. De cursus is leerzaam, ook omdat je met de éne man een betere connectie hebt dan met de ander."

Al dansende leren

Na de pauze dansen de deelnemers de basispassen verder en leert Jack ze extra een 4pointer (draai) en een ida e volta, waarbij de voeten een halve maan maken. Al snel komen de vragen en opmerkingen los. "Ze begint al te dansen voordat ik het aangeef", zegt een man. "Dames, je hoeft alleen maar sexy te dansen, laat de rest over aan de man. Mannen, je hoeft alleen maar naar voren te lopen. De vrouw beweegt vanzelf mee zodra ze je knie voelt", reageert Jack. "Ik voel zijn knieën niet." "Dat komt omdat je niet voldoende leunt, de afstand tussen jullie is te groot. Hij moet een te grote stap zetten om met zijn knie jouw knie te raken", merkt Jack op. "Mogen we ook meer dan drie passen doen of moet je na drie passen vooruit ook drie passen achteruit?" Jack: "Het aantal passen maakt niet uit, zolang je ze maar met je partner zet. Meestal is de dansruimte niet zo groot en kun je niet meer dan drie passen maken. Heb je wel de ruimte, dan kan je er gerust wel zeven maken."

Heupen los

"Zie ik jullie vanavond in Club Hipsz?", vraagt Jack de deelnemers van ArubaSalsa na afloop van het bootcamp. Jack draait als dj die zaterdagavond in Club Hipsz en 'uiteraard ook kizomba-muziek'. Zo'n vijf stellen komen inderdaad opdagen en wachten tussen het uitgaanspubliek op hun beurt. Bij het horen van de beat van de kizomba-muziek trekken de mannen hun vrouwen de dansvloer op. Het dansen gaat met het nodige gestuntel, maar dj Jack kijkt glunderend toe. "Fantastisch als mensen, die je uren daarvoor snel de basics hebt geleerd, meteen de dansvloer op durven." Dat de rest van de dansvloer leeg is, omdat anderen het niet wagen om op kizomba-muziek te dansen en wachten tot er weer merengue-, bachata- of salsa-muziek wordt gedraaid, hindert de 'prille' stellen niet. Want 'als je de beat hoort, ga je dansen'.

Medisch

Vragen over... conjunctivitis (wowitis)

Gezien het grote aantal mensen, een epidemie, met conjunctivitis (wowitis) op dit moment op Curaçao, hierbij een herhaling van vragen over conjunctivitis.

Tekst: Wouter Mol

Wat is conjunctivitis?
Het oogwit en de binnenkant van de oogleden zijn bekleed met een dun laagje weefsel, dat we bindvlies noemen. Bij een oogontsteking is meestal dit bindvlies ontstoken. De binnenkant van de oogleden wordt dieprood en ook het oogwit wordt rood. Er kan slijm of pus aan de binnenkant van de oogleden zitten. Daardoor kunnen de oogleden aan elkaar vastplakken. Vooral ‘s morgens als u wakker wordt, zijn uw ogen dan moeilijk te openen. Een oogontsteking geeft een branderig gevoel in een of beide ogen. U kunt het gevoel hebben alsof er een vuiltje of zandkorreltje in uw oog zit. De ogen kunnen tranen en jeuken.

Waardoor komt het?
Meestal wordt een oogontsteking veroorzaakt door een virus of bacterie. Daarnaast kan overgevoeligheid een rol spelen, zoals bij hooikoorts. Het kan ook zijn dat uw ogen overgevoelig zijn voor bepaalde soorten make-up. Onhygiënisch omgaan met contactlenzen vergroot de kans op oogontsteking. Ook lenzen te lang inhouden is niet goed. In de (hoogte)zon of in lasstralen kijken, zonder uw ogen te beschermen, kan eveneens een ontsteking geven.

Wat is conjunctivitis?
Conjunctivitis, is de medische term voor een ontstoken slijmvlies (wowitis) van het oog (zie foto). Het is de meest voorkomende oorzaak van een rood oog. Het oogwit wordt bedekt door slijmvlies (conjunctiva) en dit bevat heel dunne bloedvaatjes. Bij irritatie zetten deze onopvallende bloedvaatjes op, waardoor het oog rood wordt.

OCD
Oorzaken van conjunctivitis
Een conjunctivitis kan meerdere oorzaken hebben. De meest voorkomende oorzaak is een virus of een bacterie. Ook een allergie, het ‘droge ogen’ syndroom of irriterende stoffen in de omgeving kunnen een rood oog veroorzaken.

Oorzaken:

1. Niet infectieus
- mechanisch/irritatie: bijvoorbeeld een vuiltje, ijzerpartikels, rook, chloor in het zwembad, oogharen.
- fysisch-chemisch: bijvoorbeeld straling (hoogtezon, lassen) en verbranding (etsing met zuur of loog). allergisch: bijvoorbeeld hooikoorts, pollen, zachte contactlenzen, medicamenten (toxisch), droge ogen: bijvoorbeeld keratoconjunctivitis sicca.

2. Infectieusbacteriën: bijvoorbeeld pneumococ, streptococ, gonococ.
- virussen: bijvoorbeeld herpes simplex en adenovirus, chlamydia: bijvoorbeeld trachoom.
- schimmels, parasieten

Algemene kenmerken
Vaak zijn de ontstekingen van de conjunctivae dubbelzijdig. De klachten kunnen bestaan uit jeuk, branden, gevoel alsof er wat in het oog zit en pijn. Het klinische beeld kan bestaan uit: lichtschuwheid, tranen, ooglidkramp, roodheid, zwelling van het slijmvlies en afscheiding (waterig, slijmerig, etterig, draderig of bloedig). De ontsteking kan voorkomen bij andere oogaandoeningen, bijvoorbeeld een ooglid- en/of hoornvlies-ontsteking.

Kan het kwaad?
Een oogontsteking kan veel pijn veroorzaken, maar is zelden gevaarlijk. Meestal is deze binnen een week vanzelf genezen. Als de ontsteking het gevolg is van overgevoeligheid of een allergie, kan de ontsteking blijven bestaan zolang er contact is met de stof waarvoor u overgevoelig bent.

Behandeling
De gemiddelde duur van een ooginfectie met adenovirus is meestal ongeveer 1 à 3 weken. Soms kunt u er langer last van houden. Een behandeling voor deze virale aandoening is in principe niet nodig. Soms wordt, ter verzachting, een kunsttraan of andere druppels voorgeschreven.

U wordt aangeraden frequent de handen te wassen en uw tranende ogen te deppen met tissues, die u na gebruik steeds onmiddellijk weggooit. Ook het gezamenlijk gebruik van handdoeken met huisgenoten wordt afgeraden. Wanneer u na deze infectie weer uw contactlenzen wilt gebruiken, overleg dan eerst met uw oogarts of contactlenzenspecialist.

Risico’s op besmetting
Hoewel het adenovirus veel voorkomt en relatief onschadelijk is voor het oog, is het toch in de praktijk een vervelend virus met een hoge besmettingskans voor de omgeving. Zolang uw ogen geïnfecteerd zijn, bent u zeer besmettelijk voor uw omgeving. Besmetting treedt bijvoorbeeld op via verontreinigde handen, medische instrumenten of in een zwembad. Behalve voor uw omgeving is het adenovirus ook zeer besmettelijk voor andere patiënten. Het kan zich in een huisartsenpraktijk of bij de oogarts, ondanks goede hygiënische voorzorgen, soms razendsnel verspreiden. Het vormt een risico voor andere patiënten en het is met name een probleem voor patiënten, die bij de oogarts zijn voor een operatieve ingreep. Indien de diagnose gesteld is, is een herhalingsconsult, om medische redenen, meestal niet nodig. Wegens besmettingsgevaar wordt een herhalingsconsult bij voorkeur niet gemaakt.

Een kind met wowitis mag enkele dagen, totdat het oog weer schoon is, niet naar school of naar de crèche.

Dr. W.W. Mol is huisarts te Curaçao

Per abuis

Tabel ouderen en medicijnen

Per abuis is in de vorige editie van de Ñapa in de rubriek van Hans de Haan de tabel weggevallen met de tien middelen die bij hoge dosering risico’s kunnen opleveren voor ouderen. Vooral als zij lijden aan één of meer orgaanstoornissen en van hoge leeftijd zijn (80+). Ouderen die één of meer van deze middelen gebruiken wordt aangeraden om contact op te nemen met zowel de huisarts als de apotheker om te checken of de doseringen en combinaties van medicijnen inderdaad veilig zijn voor de betrokkene. Wij willen onze lezers daarom deze waardevolle informatie niet onthouden.
Hieronder de tabel.

Nr.	Groep geneesmiddelen	Voorbeelden	Bijwerkingen
1	Antistollingsmiddelen	Sintrom, Marcoumar	Interne bloedingen in de maag, darmen of elders
2	Bloedverdunners	Salicylaten (Aspirine)	Bloedingen
3	Bloedsuikerverlagende middelen	Insuline en orale middelen	Hypo's en in het ergste geval een hypoglycemisch coma
4	Hartglycosiden	Digitalis (Lanoxin)	Vergiftigingsverschijnselen
5	Opiumhoudende pijnstillers	Demerol	Obstipatie
6	Lisdiuretica (bepaald soort plastablet)	Lasix	Hyponatriëmie (tekort aan natriumionen) en daardoor problemen met de vochtbalans
7	Antireumatica	Diclofenac, Ibuprofen	Maagzweer, maagbloeding
8	Antihypertensiva (tegen hoge bloeddruk)	Diversen	Hartoedeem; hartritme-stoornissen
9	Immuunsupressiva*	Diversen	Diversen
10	Antikankermiddelen	Diversen	Diversen, waaronder haaruitval

* Middelen die de natuurlijke afweerreacties onderdrukken

Mens & Psyche

Depressie (2)

Om tijdig aan de bel te kunnen trekken is het belangrijk dat men de (vroege) signalen van een depressie kan herkennen. Hierover heeft u in de vorige rubriek al het een en ander kunnen lezen. Samenvattend kunnen we zeggen dat de belangrijkste signalen van een depressie zijn: sombere stemming, veel piekeren, moeite met concentreren, minder of geen plezier beleven aan dingen, alsook een veranderd eet- en slaappatroon. In deze aflevering worden mogelijke oorzaken van een depressie besproken.

Tekst: Milangela Plate

Oorzaken
In veel gevallen is niet alleen één oorzaak aan te wijzen voor het ontstaan van een depressie, maar gaat het om een combinatie van onder meer erfelijkheid, lichamelijke factoren, psycho-sociale stressoren en ingrijpende levensgebeurtenissen al dan niet in combinatie met ontoereikende (sociale) vaardigheden en persoonskenmerken.

Erfelijkheid
Hoe vatbaar men is voor een depressie hangt voor een deel samen met erfelijkheid. Depressies komen in sommige families opvallend meer voor dan in andere. Kinderen van ouders met een depressie hebben driemaal zoveel kans om zelf depressief te worden, dan kinderen van ouders die niet depressief zijn. Het feit dat men komt uit een familie waarin depressies voorkomen, betekent echter niet dat men per definitie depressief zal worden.

Karakter en coping
Hoe kwetsbaar een persoon is voor een depressie hangt voor een ander belangrijk deel samen met zijn coping, dat wil zeggen probleemoplossende vaardigheden, denkpatronen en vermogen om met emoties om te gaan of steun te vragen. Mensen die vatbaar zijn voor een depressie worden doorgaans gekenmerkt door het volgende: perfectionisme, een (te) sterk plichtsgevoel en schuldgevoel, een negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, onzekerheid en sterke gevoeligheid voor kritiek. Het niet goed kunnen omgaan met emoties, spanningen en veranderingen kenmerkt eveneens een gebrekkige coping. Soms grijpen mensen naar alcohol en drugs om zich tijdelijk te ontdoen van spanningen en onaangename emoties. Echter, het misbruik van genotsmiddelen zoals alcohol en drugs kan op de langere termijn juist depressieve gevoelens uitlokken en/of een bestaande depressie in stand houden.

Ingrijpende levensgebeurtenis(sen)
Wanneer mensen terugkijken op een depressie, blijkt vaak dat zij depressief zijn geworden naar aanleiding van een ingrijpende gebeurtenis of verandering in hun leven; een gebeurtenis die plotseling erg veel spanning en stress oproept, waardoor de persoon het niet meer ziet zitten.
Zo’n ingrijpende levensgebeurtenis staat doorgaans in verband met verlies, zoals een echtscheiding of beeindiging van een relatie, niet slagen voor een toets/examen, overlijden van een dierbare, ontslag of noodgedwongen verhuizen.

Psycho-sociale stressoren
Depressiviteit kan ook voortvloeien uit een situatie die gedurende langere tijd voortdurend stress en spanning oplevert; een baan die te veeleisend is, maar ook voortdurende werkloosheid of onzekerheid over baanbehoud.
Soms hebben mensen hun leven zo ingericht dat het allemaal te veel is: u heeft bijvoorbeeld een baan waarin u goed wilt presteren, maar hebt ook kinderen die u eigenlijk meer aandacht wil geven dan de tijd toelaat. Uw ouders worden oud en krijgen allerlei kwaaltjes en u vindt dat u wat vaker bij ze op bezoek zou moeten, maar u wilt uw partner en vrienden ook niet verwaarlozen.

Andere uiterst stresserende omstandigheden zijn financiële problemen, slechte woonomstandigheden en mantelzorg en bezorgdheid om kinderen of partners met een psychiatrische aandoening.

Lichamelijke factoren
Er is een aantal lichamelijke aandoeningen, waarbij de kans op depressie verhoogd is; multiple sclerose (MS), epilepsie, de ziekte van Parkinson, hart- en vaatziekten en hersenbloeding. Daarnaast zijn er de ziekten die de hormoonvorming in het lichaam uit balans kunnen brengen en daardoor een depressie kunnen doen ontstaan, zoals problemen met de schildklier of de bijnierschors en diabetes. Tenslotte kan een tekort aan vitamine B6, B12 of C, en gebrek aan ijzer of zink eveneens bijdragen tot het ontstaan van een depressie.

Afgezien van lichamelijke processen die bij ziekte kunnen maken dat iemand depressief wordt, kan plotselinge invaliditeit of ziekte, zoals kanker, moedeloos maken en iemand in een depressie doen belanden. Door een ziekte of achteruitgang in de gezondheid kan iemand immers beperkt worden in zijn doen en laten en hem of haar afhankelijk maken van andere mensen. De verminderde mobiliteit heeft vaak ook negatieve gevolgen voor het sociale netwerk van mensen. Zeker op Curaçao waar onze infrastructuur niet is ingericht op mindervalide mensen, dreigen ouderen en mensen met fysieke beperkingen al gauw geïsoleerd te raken.

Sociale factoren
Sociale isolatie/eenzaamheid kan leiden tot een depressie, maar andersom kan een depressie er ook toe leiden dat iemand zich isoleert, contacten kwijtraakt en eenzaam wordt. Depressieve mensen beleven immers geen plezier meer aan (sociale) activiteiten. De manier waarop zij omgaan met anderen als gevolg van de depressie, maakt dan mensen wegblijven. Wanneer men geen bezoek meer krijgt of zelf niet meer andere mensen opzoekt, dan krijgt men ook geen positieve reacties/feedback van anderen wat gezien kan worden als voeding voor een gezond ego/zelfbeeld. Een vicieuze cirkel wordt in gang gezet. Zonder contact met anderen kunnen gevoelens van minderwaardigheid en nutteloosheid worden versterkt en daarmee ook depressieve gevoelens.

Onverwerkt leed
Aanhoudende pijnlijke, vernederende of uitzichtloze situaties, zoals bij relatieproblemen, mishandeling, pesterijen en roddelcircuits op de werkvloer, zijn eveneens broedplaatsen voor een sombere stemming of zelfs een depressie. Hetzelfde geldt voor steeds terugkerende of aanhoudende stressfactoren zoals geluidsoverlast van buren en conflicten met vrienden of de eigen kinderen, ouders, broers of zussen.

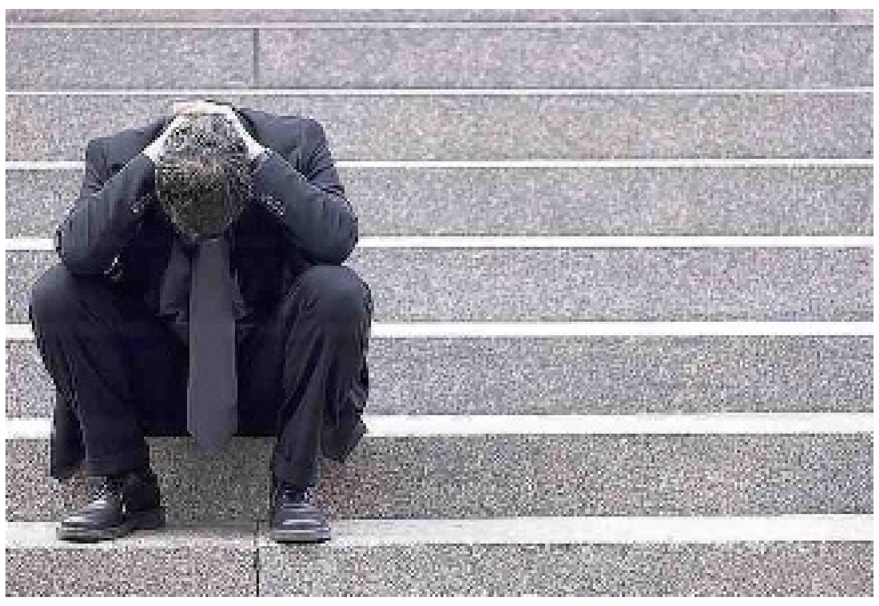

Een depressie kan tevens gepaard gaan met een opeenstapeling van situaties die men onvoldoende heeft kunnen verwerken. Hier is met name sprake van bij een rouwproces dat als het ware vast is komen te zitten (gestagneerde rouw) of in geval van één of meerdere traumatische ervaringen (post traumatische stress stoornis). U kunt hierbij denken aan (fysieke of verbale) mishandeling, seksueel misbruik in de jeugd, gewapende overval of ernstig ongeluk.
Zelfs wanneer schokkende gebeurtenissen jaren geleden hebben plaatsgevonden kunnen deze nog tot een depressie leiden. Zo kunnen mensen op volwassen leeftijd depressief worden nadat ze als kind zijn mishandeld of seksueel zijn misbruikt of al vroeg een belangrijk iemand, zoals een ouder, hebben verloren.

Combinatie van factoren
Vooral wanneer bovenbeschreven ingrijpende levensgebeurtenissen, lichamelijke factoren, onverwerkt leed en psycho-sociale stressoren, gepaard gaan met hardnekkige negatieve denkpatronen, gebrekkige coping en een beperkt sociaal netwerk waardoor (emotionele of praktische) steun door belangrijke anderen beperkt is, kunnen ingrijpende situaties ‘onopgelost’ voortwoekeren. Wat begon als een acute stress-reactie houdt zo aan en groeit uit tot een depressie.

In mijn volgende artikel leest u hoe men kan herstellen van een depressie.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog.
Email: milangela.plate@takecare.an

Passie voor Paso Fino

We zien ze wel eens lopen, de Paso Fino-paarden, met trotse berijders erop, met of zonder zadel, met of zonder 'cowboyhoed'. Jong en oud. Het berijden van een Paso Fino is een totaal andere tak van de paardensport dan het rijden op een ander soort paard. Het is een passie, waar de 'gepassioneerden' alles voor over hebben.

Tekst: Judice Ledeboer

De soort stamt af van paarden die aan het begin van de 16e eeuw naar het Caribisch gebied vervoerd werden. Tegenwoordig zijn er op Curaçao diverse 'rancho's' waar alleen maar Paso Fino-paarden zijn en kan iedereen paardrijles krijgen op dit kittige kleine paard.

"Maar niet alle Paso Fino's zijn fel", zegt Ernie Schoop, de eigenaar van Rancho Criadero bij de Schonegevelstraat in Mahuma."Sommige zijn heel rustig en gemakkelijk te berijden."

> Niet alleen voor de rijken

Hij geeft veel les aan kinderen. Met zijn paarden doet hij echter ook mee aan concours en begin juni sleepte hij met zijn paarden weer een aantal prijzen binnen, mede dankzij Ana Maria Ramirez Gomez, een Colombiaanse, die expert is in het les geven aan kinderen op een Paso Fino en die speciaal door Schoop naar Curaçao was gehaald om hem het lesgeven aan kinderen bij te brengen.

De Paso Fino is een soort dat in de loop van de eeuwen is gefokt tot dat wat het paard nu is. Het paard heeft zijn oorsprong 50 miljoen jaar geleden en werd toen Eohippus genoemd. Dit paard was slechts 50 cm groot, maar door de evolutie kreeg het dier hoeven in plaats van tenen, veranderde het gebit, werd het dier groter, ging sneller bewegen omdat er meer vijanden kwamen en zo ontstond de Equus Caballus. De evolutie van het paard begon in Noord-Amerika en vanuit daar trok het paard naar Europa en Azië. In Noord-Amerika stierf deze dierensoort op een gegeven moment uit en waren er alleen nog paarden die in Europa en Azië leefden. De paarden die nu in Amerika leven zijn door de Spanjaarden ingevoerd. Ook andere soorten in Europa stierven uit en alleen het przewalskipaard en de tarpan bleven over. Alle rassen van nu stammen van deze twee rassen af.

Het paard is in de loop der jaren echter heel erg veranderd en ook het doel van het houden van paarden. De paardensport ontstond. Men ging het paard berijden voor zijn plezier, als sport, en de wedstrijdpaardensport kwam erbij, zoals springen of dressuur en het racen. Door te fokken ontstonden er steeds meer verschillende rassen en zo is ook de Paso Fino, ook wel

Tijdens het concours op Curaçao. Foto gemaakt door Stefanja Mouawad.

gangenpaard genoemd, ontstaan.

De Spanjaarden brachten in het begin van de 16e eeuw paarden naar het Caribisch gebied zoals de berber, Andalusiër en de Spaanse jennets. Doordat het leefgebied van dit ras klein was vond er inteelt plaats waardoor het paard kleiner is geworden. Wél gaf het zijn unieke gangen door. Om het ras te veredelen en groter te maken werd het bloed van andere soorten paarden zoals de volbloed Arabier, American daddle horse, Tennessee walking horse en de morgan toegevoegd. Alleen wanneer het bloed van de morgan wordt toegevoegd worden de unieke gangen, waar de Paso Fino bekend om is, behouden. Volgens 'kenners' is de Paso Fino op Curaçao gekomen vanuit Colombia.

De Paso Fino is vooral een terrein- en vrijetijdspaard. Het kan niet echt springen en galopperen. Het paard is bijzonder door de unieke gang en er worden tegenwoordig veel concoursen georganiseerd, waarbij er vooral gelet wordt op het ritme van de gang. Men kent drie categorieën, de classic fino, een langzame, hoge vier-tempogang, de paso corto met lange, ietwat verzamelde gangen, bedoeld voor de lange afstand en de paso largo, een snelle vier-tempogang met een snelheid van 25 km/uur, de trocha. Maar er wordt ook gelet op de energie van het paard en de schoonheid. Er gaat tegenwoordig heel veel geld om in deze business en het fokken van deze paarden is populair. De fokkerij richt zich op de perfectionering van de natuurlijke gang van dit ras: de paso. Er zijn zelfs wereldkampioenschappen, waar het kampioenspaard de eigenaar heel rijk maakt, "want dan heb je het mooiste, energiekste en best lopende paard", aldus een eigenaar van één van de andere rancho's, tijdens het laatste concours, de 'Inter' op Curaçao dat in het weekend van 7 en 8 juni plaatsvond bij een terrein achter de Weg naar St. Catharina.

Paso Fino-eigenaar Schoop zegt echter dat de Paso Fino-paardensport niet alleen voor 'rijken' is, want het is heel goed mogelijk om voor niet al te veel geld een Paso Fino te kopen. Hij beaamt wel, dat als je mee wilt doen aan wedstrijden, dat de paarden dan aan bepaalde eisen moeten voldoen en dat daar veel tijd en energie in gaat zitten. Hij fokt de paarden niet voor het geld. Hij wil gewoon lesgeven, zelf rijden en voor zijn plezier meedoen aan concours.

Het temperamentvolle paardje krijgt tegenwoordig veel aandacht als showpaard, vooral in Amerika, de Dominicaanse republiek en Puerto Rico en ook op Curaçao, Aruba en Bonaire. Bij wedstrijden die er georganiseerd worden laten de Paso Fino's hun gang zien op een zogenoemde fino-strip waarbij het publiek ademloos luistert hoe de hoeven van het paard in een enorm snel staccato-ritme tikken op de plank. Het applaus van het publiek is het bewijs of het ritme wel of niet goed was. De Paso Fino's mogen pas bereden worden als ze 24 maanden oud zijn. Bij een concours zijn er ook diverse categorieën waar de paarden aan meedoen; jonge paarden, 24-36 maanden oud, 36-48 maanden oud, merries en hengsten. Aan het 'Inter'-concours deden paarden mee uit Curaçao, Aruba, Puerto Rico, Colombia en Venezuela. Deze paarden waren allemaal een paar dagen voor het concours ingevlogen vanuit de landen en eilanden.

Vervoer

Het vervoer van deze paarden was geregeld en uitgevoerd door Caribbean All Cargo Curaçao nv, samen met zustermaatschappij United Cargo Lines (UCL). Deze nieuwe tak binnen het vervoer van het bedrijf heet 'Equine Air Transport' en het bedrijf staat garant voor een hoge kwaliteit van vervoer, wekelijks via luchtvervoer vanuit Bogotá, Colombia, naar Curaçao, Aruba en andere Caribische eilanden. Vervoer van paarden - en ook andere dieren - per vliegtuig vraagt veel kennis en er moet veel geregeld worden voordat het paard weer vaste voet op de grond heeft. Vooral de logistiek van stal tot stal speelt een grote rol. Er gaat veel papierwerk aan vooraf zoals de vereiste documenten, de vergunningen, douaneformaliteiten, weg- en luchttransport, soms quarantaine en ook een goede transportverzekering is van belang. Het bedrijf heeft al veel ervaring met

het vervoer van dieren. In het verleden hebben zij al struisvogels voor de Struisvogelfarm en zeeleeuwen voor het Sea Aquarium vervoerd en het komt geregeld voor dat er vogels of andere kleine dieren vervoerd worden.

> Het best lopende paard

Ed Motjee, directeur van de vrachtvervoerder, is enthousiast over de levende have-transporten die er geregeld plaatsvinden. "Het is heel veel werk, want je hebt met levende dieren te maken, dus het transport moet goed verzorgd en veilig geregeld worden", zegt hij. Het transport van de paarden voor dit 'Inter'-concours was wel het grootste transport tot nu toe. "De paarden kwamen allemaal zonder stress aan." In het verleden werden de paarden als ze van het ene eiland naar het andere moesten per boot verscheept, maar de paarden hadden last van zeeziekte en meer tijd nodig om 'bij te komen' van het vervoer. Per luchtvracht hebben de paarden nergens last van. "Ze reizen echt in een private jet 'business class', want er wordt speciaal een chartervliegtuig geregeld voor het vervoer van de paarden", aldus Motjee.

Door de gunstige ligging van Curaçao ten opzichte van Zuid-Amerika ziet het vervoersbedrijf grote kansen om een belangrijke hub te worden voor goederen en dieren vanuit alle delen van de wereld. Zij participeren actief in het Airlift Aircargo Committee, waar ook andere partijen die belang hebben om de airlift van en naar Curaçao uit te breiden lid van zijn, zoals Curoil, CAH, CAP, Dienst Economische Zaken en Swissport.

Voor rancho-eigenaar Schoop is het meedoen aan concoursen een hobby. Hij traint zelf ook om mee te doen aan concoursen en hij wil met een aantal kinderen meedoen aan de wereldkampioenschappen Paso Fino-paardrijden voor jongeren van 4 tot 25 jaar in de Dominicaanse Republiek in 2014. De voorselecties zijn al in december. De Colombiaanse Paso Fino-amazone, Ramirez Gomez, heeft hem nu geholpen met het lesgeven aan kinderen. Zij was zelf drie jaar oud toen ze voor het eerst op een Paso Fino zat en haar leven draait om deze paardensport. "Ik vind de interactie met een ander levend wezen heel bijzonder", zegt ze hierover. Ze houdt vooral van het temperament van de Paso Fino en ze is beslist niet de enige, want de liefde voor de Paso Fino gaat verder: het is een passie.

De Paso Fino

De Paso Fino is een paardje met een gemiddelde stokmaat tussen 1.36 en 1.48 meter.

Een trotse oprichting, edel hoofd met kleine oortjes en lange zijdeachtige manen en staart. Een sierlijk doch ook sterk voorkomen met een gespierde rug en droge benen. De staart wordt tijdens het rijden op een soms typische afgebogen manier hoog gedragen.

Mede daardoor lijken de paarden wel onder hoogspanning te staan; de korte snelle passen, het overduidelijke temperament en deze staartdracht maken dat de paardjes erg hectisch overkomen. Met name de showpaarden geven dit beeld.

In Europa wordt meestal meer gefokt op het pleasure-type met iets ruimere bewegingen en een hanteerbaar temperament. Alle kleuren komen voor, met of zonder witte aftekeningen.

Happy Peanuts

'Een bijzonder jubileum'

Een interview met twee heren met een grote passie voor muziek: de voorman van de Happy Peanuts, Renard Hurtado en de voorman van Survival, Kevin Carty. Niet zomaar heb ik deze twee muzikanten gevraagd om een gesprek. Binnenkort bestaat de band Happy Peanuts namelijk 30 jaar en dat gaan ze op 5 juli uitbundig vieren. Speciaal voor deze gelegenheid zal de band Survival, na vele jaren, weer optreden.

Tekst: Mirjam Fokkens

Dat dertig jaar bestaan een hele prestatie is blijkt tijdens het interview. Hurtado nog altijd actief en succesvol met zijn band. Survival bestaat al jaren niet meer. De mannen vinden elkaar in het belang van motivatie, discipline en doorzettingsvermogen die nodig zijn om een band te leiden én in stand te houden. Carty spreekt met veel bewondering over Hurtado, zijn bevlogenheid en discipline, al die jaren lang.

De band Happy Peanuts werd in 1982 opgericht door Hurtado. Het ontstaan van de naam is een vermakelijke anekdote. De ouders van Hurtado hadden een bedrijf in Patato Chips. Hurtado begon op een gegeven moment met het verpakken en verkopen van roasted peanuts. Op zijn werk had hij twee kasboeken, één voor de lyrics van de band en één gebruikte hij daadwerkelijk als kasboek. In de haast had hij eens het verkeerde boek meegenomen naar een repetitie. Dat was aanleiding voor een van de bandleden om de naam van de band definitief te dopen tot 'Happy Peanuts'.

De samenstelling is in de loop der jaren regelmatig gewijzigd, maar het aanbod en de kwaliteit niet. Hurtado, ook zanger en drummer is samen met een ander lid van het eerste uur. De band bestaat uit zeven mannen en een vrouw. In het begin speelde de band met name covers van gemakkelijke liedjes om snel een groot repertoire te hebben. Van 'Brabantse nachten zijn lang' tot liedjes van UB-40. De markt was in het begin de grote vriendenkring en de feesten die zij organiseerden. "Dat heeft ons groot gemaakt. Wij lieten ons beïnvloeden door bands als de Viana Brothers, Three Voices en bands uit onder meer Aruba die meer lokale muziek speelden als tumba's en merengue. Dat gingen wij ook doen."

Maar het 'trademark' van de Happy Peanuts is toch vooral de interactie met het publiek. Met hun muziek willen ze mensen in beweging zetten, laten dansen, zingen, meedoen. "Een soort Aerobics on Stage", lacht Hurtado. We maken er echt een feestje van, waar we ook zijn. Carty vult aan: "He wants to give the people an experience beyond expectation."

Wat de band succesvol heeft gemaakt, nog steeds, zijn discipline en doorzettingsvermogen. "Een band is een bedrijf maar een bijzonder soort bedrijf. Als één iemand geen zin heeft dan infecteert dat de hele band, dat raakt het publiek ook." Hoever dat kan gaan blijkt uit een paar extreme voorbeelden die Hurtado noemt. Mensen die toch kwamen werken nadat een familielid overleden was. Zelf deed hij dat ook, optreden toen zijn moeder ziek was en overleed. "Het hoort erbij, het moet doorgaan. Als leider van de band ben je daarvoor verantwoordelijk."

Carty herkent dit en kan ook voorbeelden noemen. "Je moet er gewoon altijd zijn. En op tijd ook. Er is veel voorbereiding nodig. Duizenden mensen staan op je te wachten dus kom niet aan met een smoes. Neem een taxi als je auto kapot is."

Carty heeft diep respect voor Hurtado, dat hij en zijn band het al 30 jaar volhouden. "Dat komt ook omdat hij een bijzondere partner heeft, zijn vrouw. Zij weet wat hij nodig heeft om de band te kunnen leiden." Hurtado knikt bevestigend: "Dat is zeker van groot belang anders gaat het niet."

De Happy Peanuts treden regelmatig op in Grand Café De Heeren, op Mambo tijdens verjaardagen, bruiloften en feesten. Ook zijn ze al jaren de vaste band van carnavalsgroep Taki Tin en is Hurtado intensief betrokken bij het jaarlijkse Tumba-festival. Hij schreef verscheidene (winnende) tumba's.

Survival trad tijdens hun bestaan regelmatig op met de Happy Peanuts. De twee bands vulden elkaar perfect aan, vooral op dansfeesten. Beide bands wilden er alles uit halen om het publiek happy te maken, te laten genieten. De vriendschap tussen de beide mannen is er nog altijd. Carty: "Hurtado is een speciale man met 'high values'. Hij dient het publiek met zijn muziek en hij is altijd trouw gebleven aan dat doel."

Carty was zeer vereerd toen hij en zijn band Survival werden gevraagd om op te treden tijdens het jubileumfeest. "We worden vaak gevraagd of we weer willen optreden. Maar het kost enorm veel tijd en inspanning; dat kunnen we niet meer opbrengen met elkaar. Maar in dit geval maken we graag een uitzondering en trainen we vele uren om straks een goede show neer te zetten."

Met beiden blikken we terug in de tijd en spreken we ook over wat er veranderd is in de wereld van uitgaan en muziek op Curaçao. "De mooiste tijd, dat was eind jaren 80", zegt Hurtado. Hij herinnert zich de tijden in landhuis Brievengat. Dat was toen 'the place to be'. Ook de band Spice & Pepper en Future, die ook optreden op 5 juli, traden daar op. Daar kwam iedereen, toeristen, lokale mensen. En je had 'The Pub' voor de jongere generatie. Dat waren geweldige tijden. Het leek wel of men toen meer genoot. Misschien omdat ze minder of andere verantwoordelijkheden hadden. Ik weet het niet."

Wat Hurtado ook opvalt is dat hij bepaalde liedjes niet meer zo gemakkelijk speelt. "We speelden altijd van die ludieke schuine liedjes. Die hoorden bij ons repertoire. Nu kan dat niet meer. Misschien dat de mensen wat meer hypocriet zijn geworden. Vroeger zong iedereen uit volle borst mee met die liedjes." Carty denkt dat het wellicht niet zozeer om het schuine gaat. "Nu zijn er veel teksten die denigrerend voor vrouwen zijn, er komen ook harde en grove woorden in voor. Dat is bijna mainstream. Toen was het humoristisch en voor iedereen leuk."

"Muziek is onderhevig aan veranderingen in de maatschappij. Jaren geleden was de invloed van Amerika groot. Nu zie je dat weer terugkomen." Hurtado: "En vroeger had je dj's die in nachtclubs optraden, dat zie je ook niet meer. Alles is nu in 'open air'. Ik denk dat de Nederlandse markt dat een beetje bepaalt. Zij komen voor de restaurantjes en de stranden en het mooie weer. Dus worden bijna al dat soort evenementen in de buitenlucht georganiseerd."

"In het muziekaanbod van vroeger zaten ook veel meer ballads (melodieuze popsong, red). Iedereen wachtte daarop, om te kunnen dansen met een dame." Beide musici denken met weemoed terug aan die tijd. "Nu dansen de jongeren meer in groepen." Carty: "No chance to hold a lady close. De magic lijkt een beetje weg. Maar de 5e gaan we dat weer beleven! Wij trappen af met een powerballad en zullen het publiek op heel wat ballads trakteren."

Daarmee is ook het verschil tussen Happy Peanuts en de band Survival weergegeven. Carty noemt hun band een coverband met een twist. Powerballads, pop-rock en latin-dance was hun repertoire. Hurtado: "Survival stond vooral bekend om de mooie vocals en goede zangers. Wij om onze feestmuziek." Carty: "Wij vielen op omdat we nummers speelden die andere bands niet speelden. We durfden nummers te spelen die tegen de norm in gingen. We luisteren goed naar de internationale groepen en gebruikten hun niveau als maatstaf. Om kwaliteit te leveren namen wij alle repetities en optredens op. We beluisterden die dan kritisch. We wilden live goed klinken en daarom hadden we veel aandacht voor de factor 'geluid'. Daar deden we als band veel onderzoek naar in vakbladen en tijdens reizen naar Miami."

"We zijn begonnen als entertainment-band in verschillende hotels en we speelden hoofdzakelijk top 40-muziek. Behalve optredens tijdens huwelijken en privéfeesten organiseerden we shows en concerten en deden de begeleiding van bijvoorbeeld missverkiezingen en lokale songfestivals. Dansfeesten vormden de meerderheid van onze optredens. Die feesten trokken vaak zo'n 1000 à 1500 mensen."

"We hebben ook samen gespeeld met buitenlandse artiesten." Carty laat een brief zien met handgeschreven lyrics. Geschreven door Lee Towers. "Samen met hem en Anita Meyer (Nederlandse artiesten, red.) traden we op, maar ook met Gloria Estefan, Sergio Vargas en anderen. En we hebben ook eens in San Francisco opgetreden." Trots laat Carty een krantenartikel zien waarin uitgebreid beschreven staat hoe succesvol hun optreden daar was.

In 1990 werd Survival de huisband van Club LA in Saliña en trad niet meer daarbuiten op. Alleen bij hoge uitzondering. Dit waren hele mooie jaren vertelt Carty. "We begonnen met een bezetting destijds van vijf personen en later waren we met acht bandleden. Geld was nodig maar niet het meest belangrijke. Onze visie was gebaseerd op hobby en fun maar daarnaast waren we heel prestatiegericht."

Carty kijkt met dankbaarheid terug op zijn jaren met Survival en de bandleden. Het was een mooie tijd. Hij omschrijft het zelf zo: "Echte muziek, echte melodieën en echte teksten voor en door echte mensen." Daarmee ook verwijzend naar de tijd van nu waarvan hij vindt dat de muziek erg commercieel is geworden. "Dat mag best, maar ik vraag me af of de kwaliteit er beter op wordt."

En dan het jubileumfeest op 5 juli. Hurtado: "Ik wilde voor die gelegenheid alle bands en dj's waar we mee hebben opgetreden, of nog optreden, bij elkaar hebben. En dat is gelukt. Iedereen wilde graag meedoen. Er zullen twee stages zijn bij Brakkeput Mei Mei. Eén met Survival en Happy Peanuts en een stage met de bands Future en Spice & Pepper. De dj's Nachum Frank, Mark Eman, Alain Voigt, Johny Brazao, Dave Mourillon en Boogieman zullen rouleren op beide stages."

Een indrukwekkende lijst artiesten. En als het aan Hurtado en Carty ligt wordt het jubileumconcert er één om nooit te vergeten. Hurtado: "We willen mensen een onbezorgde feestelijke dansavond geven. Weer een beetje zoals toen, daar is veel vraag naar. En de entree hebben we laag kunnen houden: 30 gulden. Ons advies aan iedereen: kom op tijd want je wilt echt niets missen!"

Discipline en doorzettingsvermogen. Het concept voor 30 jaar Happy Peanuts. Het belang daarvan wil Hurtado nog eens onderstrepen door een bijzondere actie. De opbrengst van de entreegelden van het jubileumfeest zal worden besteed aan pakketten met schoolmateriaal voor een tiental scholen. "Ik heb zelf gezien, omdat ik drumles geef op scholen, dat er scholen zijn waar men een tekort heeft aan basismaterialen. En dat kan niet. Ontneem een kind niet het recht op volledige ontwikkeling. Dat begint bij die basis. Wij willen ons steentje bijdragen door deze scholen en kinderen te helpen."

Een jubileum is het, een afscheid zeker niet. Hurtado denkt nog lang niet aan stoppen. "Zolang ik de gezondheid heb zal ik doorgaan!"

Kaarten zijn verkrijgbaar bij Mensing's Caminada en Brakkeput Mei Mei.

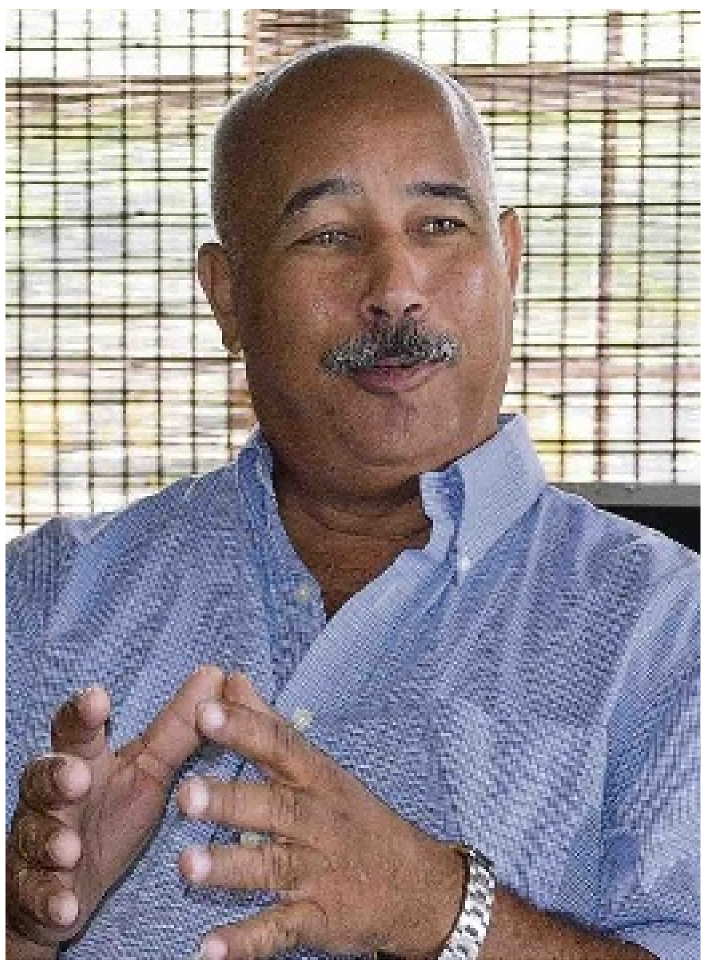

Culturele Agenda

La Fête de la Musique

De Alliance Française Curaçao viert vandaag, zaterdag 23 juni, het internationaal bekende feest 'La Fête de la Musique', dat altijd samenvalt met het begin van de zomer. Dit jaar vindt de viering plaats in 'Het Klooster' te Pietermaai vanaf 18.30 uur. Het wordt een mooie muziekavond met veel gevarieerde muziek gebracht door Robert Benedetto, accordéonspeler en Charles Sweers, violist. Voor leden 35 gulden p.p. en niet-leden 50 gulden p.p.

Instituto Buena Bista

Volgende week donderdag 27 juni om 19.30 uur houdt IBB (Instituto Buena Bista) een presentatie-avond bij Galerie Alma Blou, dit in het kader van de samenwerking tussen het IBB en de verschillende galeries. De huidige artist in residence, Machteld Solinger, zal een lezing geven over haar werk, haar verblijf op Curaçao en het IBB. Machteld Solinger (1986, Nederland) resideert tot en met augustus 2013 op het IBB. Solinger is een beeldend kunstenaar die studeerde aan de AKV/St Joost academie in Breda. In het kader van haar verblijf gaf zij ook een workshop aan de studenten van het IBB. Ze houdt een blog bij over haar verblijf bij het IBB en Curaçao: www.machteldsolinger.wordpress.com Toegang gratis; iedereen is van harte welkom.

'Franje van Oranje'

Om de troonswisseling en de betekenis van de monarchie door de ogen van de kunstenaar te laten zien, organiseert Landhuis Bloemhof een groepsexpositie. De kunstenaars waren ook uitgenodigd om een passende naam te bedenken voor deze koninklijke expositie. Uit de vele creatieve inzendingen is de winnende titel 'Franje van Oranje' verkozen, die door Evelien Sipkes is bedacht. In deze expositie doen zowel kunstenaars die al langer een band hebben met Bloemhof als enkele amateurs, debutanten, mee die speciaal uitgenodigd zijn nieuw werk in te leveren. In totaal doen er 27 kunstenaars mee met een breed scala aan materiaal. De kunstenaars zijn Annemieke Dicke, Babs de Brabander, Ans Mezas-Hummelink, Brigitte Wawoe, Ellen Spijkstra, Evelien Sipkes, Garrick Marchena, George Struikelblok, Gloria Luz de Waal, Goilo Brothers, Gwen Anderson, Julie Kooyman, Krista van der Meijden, Margo Nelissen, Marianne Faydherbe, Marjon Wegman, Martie Genger, Michèle Russel-Capriles, Myrna Moreno, Nicoline Winkel, Philippe Zanolino, Rubina Welvaart, Saida Hernandez, Serena Israel, Tanya Haynes en Wigberto Lopez.

Landhuis Bloemhof is zeer verheugd met het grote aantal en de diversiteit van de ingezonden werken, waarin de kleur oranje centraal staat. U bent allen uitgenodigd om de expositie te bezoeken.

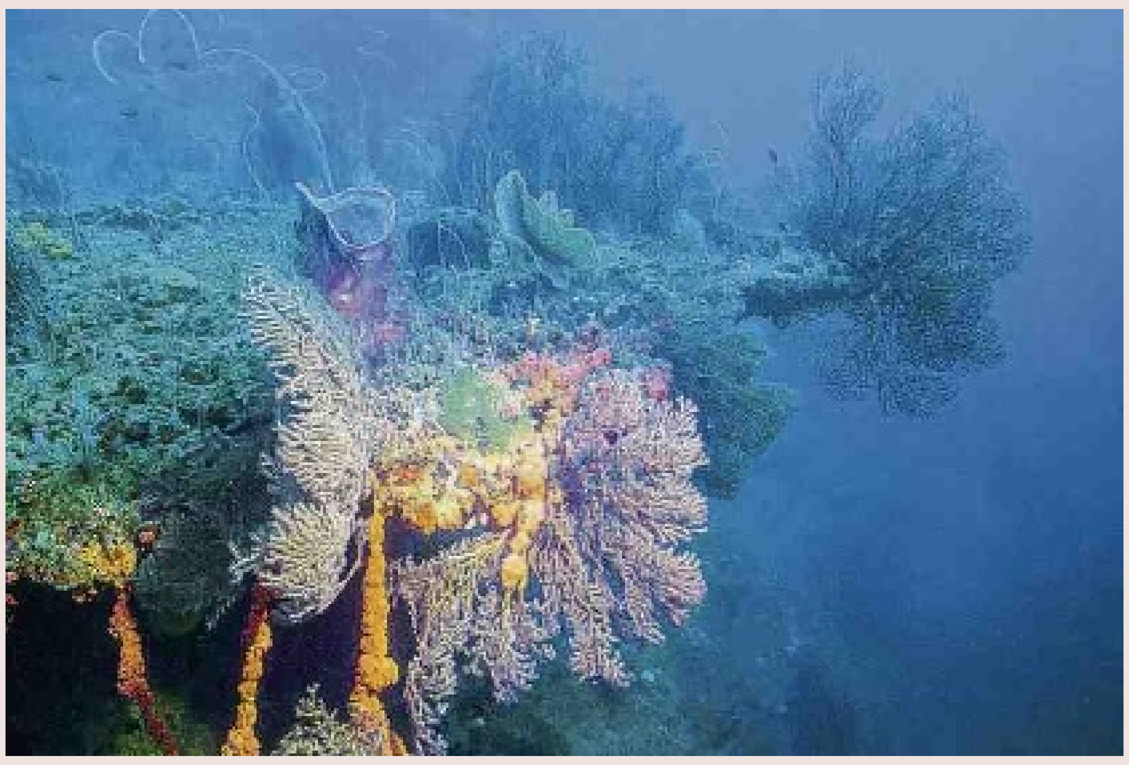

Een werk van Monique Harbers dat op de fotografie-expositie 'Curaçao Treasures' zal hangen.

Foto-expo 'Curaçao Treasures'

In het Curaçao-huis in Den Haag wordt aanstaande vrijdag voor genodigden de fotografie-expositie 'Curaçao Treasures' van Monique Harbers geopend.

De opening wordt verricht door de Gevolmachtigde minister van Curaçao Marvelyne Wiels.

'Curaçao Treasures' bestaat uit een serie blauwe onderwaterfoto's en diverse andere foto's met een terugkerend thema van de fotografe, het in beeld brengen van de schoonheid van verval.

Monique Harbers vindt haar inspiratie zowel in de natuur, architectuur als de mensen van het eiland. Sinds 2009 woont de Nederlandse fotografe op Curaçao waar ze met regelmaat haar werk exposeert.

De expositie is tot 18 juli te zien tijdens kantooruren van het Kabinet van Curaçao aan de Badhuisweg 175 in Scheveningen.

Meer info is te vinden op www.moniqueharbers.com

Nieuws op cultureel gebied? Stuurt u uw info zo spoedig mogelijk naar agenda.cultuur@gmail.com

Opvallende debuutroman

Literair gezien zijn de eerste twee decennia van de 21e eeuw een knalsucces. Uit alle hoeken van alle continenten komen schitterende en verrassende romans tevoorschijn. Mocht iemand zich afvragen of Afrika inbegrepen is, dan zeg ik: lees Ghana must go van Taiye Selasi. Ook Afrika dus. En niet zo'n beetje ook.

Tekst: Brede Kristensen

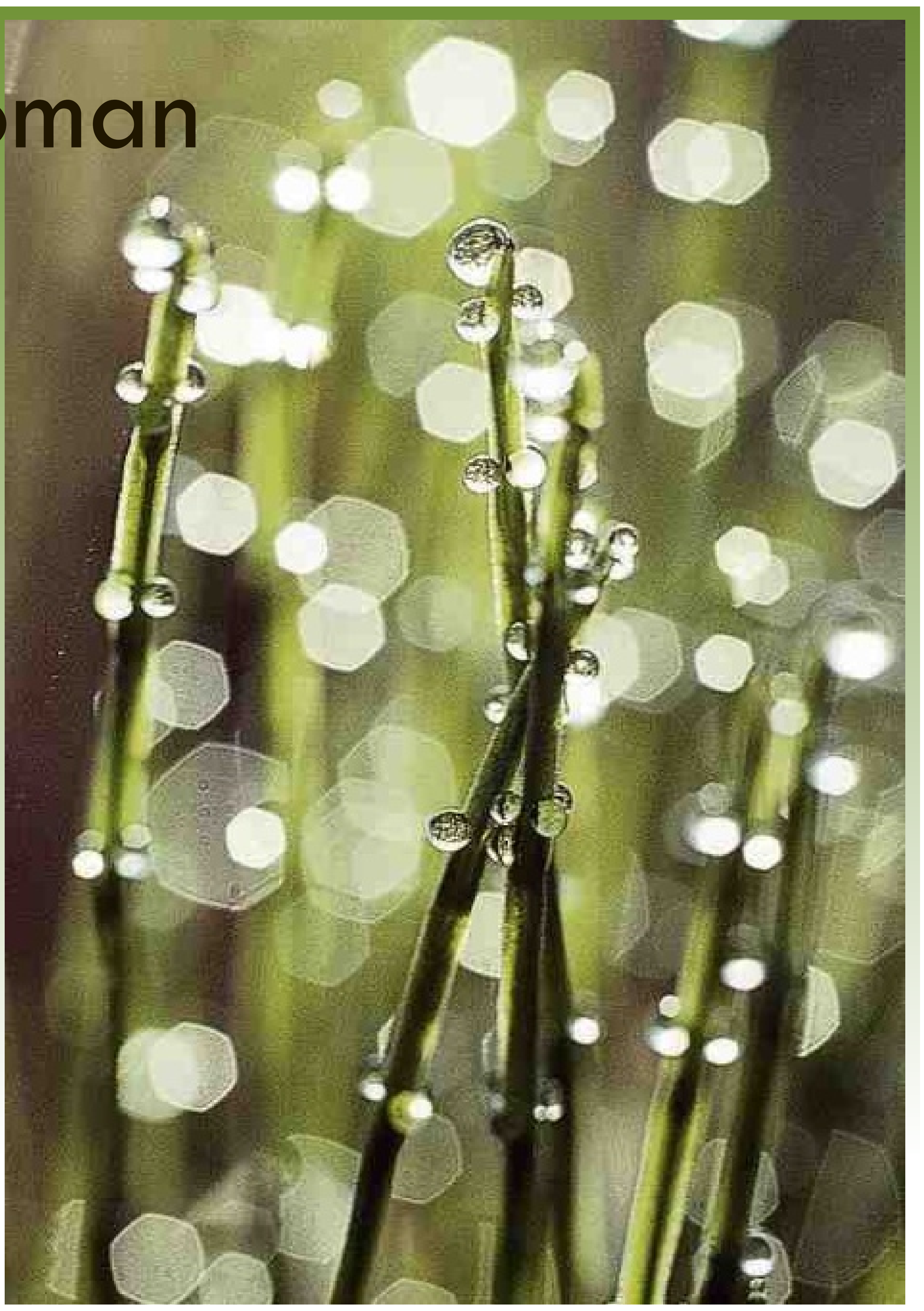

Selasi is van Nigeriaans-Ghanese komaf en groeide op in Boston en Londen. Dit is haar debuutroman. Een familieverhaal, over een pater familias, Kweku Sai, die zijn medische opleiding in Amerika volgde en daar werkte als chirurg. Op 57-jarige leeftijd sterft hij in de tuin van zijn nieuwe huis in Ghana.

Eerder was zijn gezin na verlies van baan en scheiding uiteengevallen. Zijn vrouw en getalenteerde kinderen blijven achter in het nieuwe land en proberen daar hun weg te vinden. Voor de begrafenis komen ze allemaal over naar Ghana, de moeder en de vier kinderen, met hun eigen tragische verhaal. De traditie van het familieverhaal schrijft verval voor. Alleen goedkope romannetjes laten relaties en families met een gemakkelijk 'happy end' eindigen. Het gezin van Kweku Sai was 'licht', het miste een zwaartepunt, het viel uit elkaar. De dood van Kweku maakt die lichte leegheid weliswaar dramatisch zichtbaar, maar de kinderen die ieder voor zich gemotiveerd zijn hun verantwoordelijkheid te aanvaarden, zijn vastbesloten iets te begrijpen van hun vader, van hun eigen individuele geschiedenis en van de onderlinge complexe relaties, vooral ook met hun Nigeriaanse moeder. Als ze bij elkaar komen, geven ze zich rekenschap van al die geschiedenissen waardoor hun leven aan dragelijkheid en diepgang wint. Dus zeker zoiets als een 'happy end', maar dan wel een die zowel geloofwaardig als gedenkwaardig is.

Betrokken

Drie dingen vallen op bij lezing van Ghana must go. Op de eerste plaats de trefzekerheid waarmee alle hoofdpersonen worden getekend. Veel auteurs zijn in staat één of twee hoofdpersonen goed te tekenen, terwijl de overigen een wat vage figurantenrol krijgen toebedeeld. Selasi presteert het om zes personen tot leven te wekken. Je leert hen kennen in hun persoonlijke ontwikkeling en door hun onderlinge relaties. De lezer maakt kennis met de familie Sai en zal geen van de familieleden gemakkelijk vergeten. De met emoties beladen relaties tussen al deze personen mogen dan met een vlijmscherp lancetmesje ontleed worden, door de betrokkenheid van de auteur zelf is het onmogelijk als lezer op afstand te blijven staan. Die raakt onherroepelijk meebetrokken. Met enkele woorden roept ze relatiesferen op, alsof je er ooit zelf bij aanwezig was. Kort voor de begrafenis, als reeds veel is uitgesproken, rijden ze ergens heen. "De lucht is drukkend nu het voertuig stilstaat en het moment waarop ze gewacht hebben lijkt aangebroken. Fola legt even een hand op Olu's knie, die ophoudt met wippen. Ling ziet het en merkt dat Olu niet terugschrikt of ineenkrimpt. Kehinde vraagt Sadie met geluidloze lippen of alles goed is. Ze knikt. Hij kijkt naar Taiwo die door de achterruit staart..."

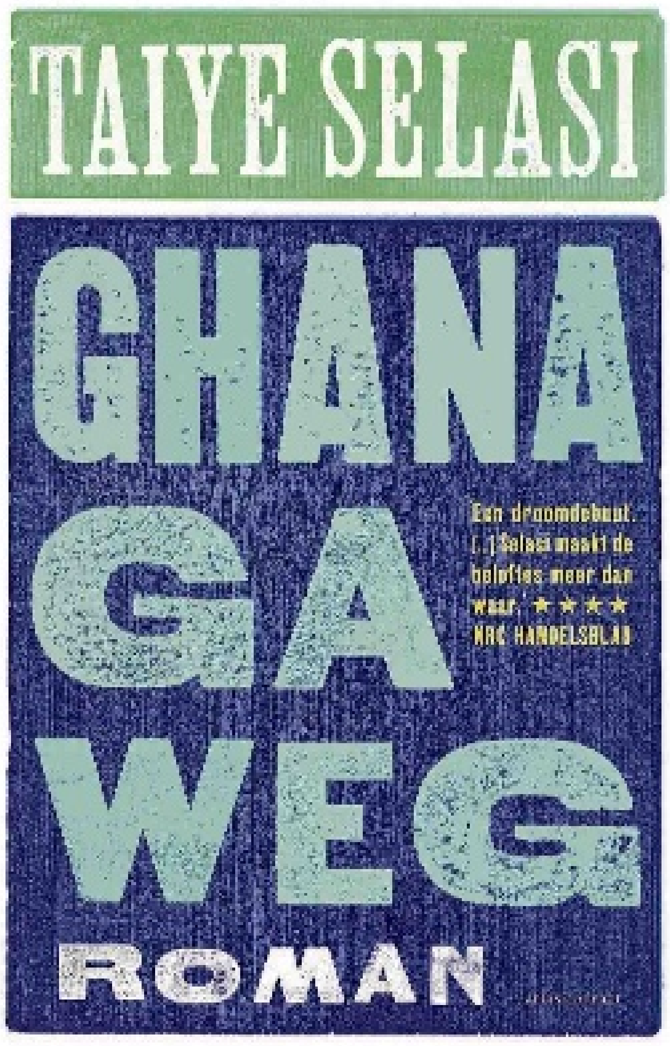

Op de tweede plaats de verhaalstructuur. De verhalen van de zes hoofdpersonen zijn op een verrassend gemakkelijke en natuurlijke wijze met elkaar vervlochten. De verhalen ontvouwen zich al naar gelang de persoon in kwestie aan de beurt is met een aan dat moment gerelateerde ontwikkeling. De korte en lange flashbacks volgen elkaar in hoog tempo. De aandacht gaat continu van het ene naar het andere verhaal, van het heden naar momenten uit het verleden en weer terug. Met zoveel verhalen, zoveel ontwikkelingen en gebeurtenissen, zoveel ingewikkelde relaties, zou normaal gesproken de lezer al snel door de bomen het bos niet meer zien. In Ghana must go blijft de lezer het bos voortdurend zien. Dat komt niet alleen omdat alle hoofdpersonen zo helder uit de verf komen, het komt ook door het gebruik van enkele belangrijke symbolen: sneeuw, licht, een paar slippers, een tuinbeeld, chirurgische ingrepen, een Mickey Mouse-nachthemd. En vooral ook doordat alle verhaalflarden consequent logisch met elkaar verbonden zijn, een ander licht werpend op hetzelfde gebeuren, of aandacht vragend voor een andere verborgen kracht die kennelijk werkzaam is. Het is alsof je luistert naar een van die ingewikkelde en desalniettemin kristalheldere fuga's van Bach.

Op de derde plaats het vermogen van de schrijfster zich in medemensen in te leven. In een oudere man, de vader, die de tuin inloopt en merkt dat zijn hart bezig is het te begeven, die weet dat hij nog een half uur te leven heeft en die in dat halve uur de belangrijke momenten van zijn leven overziet. Die merkt dat hij 'niet denkt wat hij dacht dat hij zou denken'. Zijn gedachten gaan naar de geboorte van zijn kinderen, zijn loopbaan als chirurg, het ongeluk waardoor hij zijn baan verloor en zijn leven een wending nam. De herinneringen aan zijn eerste vrouw Fola, de moeder van zijn kinderen, die bovenkomen wanneer zijn blik valt op de 'dewdrops on grass blades like diamonds'. Het is een even unieke als existentiële beschrijving van een sterfproces. Je kunt je bijna niet voorstellen dat een auteur van niet ouder dan 33 jaar daartoe in staat is. Trouwens de portretten van de broers Olu en Kehinde en van de zussen Taiwo en Sadie getuigen stuk voor stuk van een uitermate fijnzinnig gevoel voor zowel mannelijke als vrouwelijke medemensen en hun relaties. Olu met zijn jonge vrouw van Chinese afkomst Ling. En niet te vergeten de tweeling Kehinde en Taiwo, die misschien wel de belangrijkste rol in het totale verhaal spelen. Zoals Selasi, zelf een tweelingzus, hun relatie beschrijft, is onvergetelijk. Dan is er nog het nakomelingetje Sadie die een erg problematische verhouding heeft met de moeder Fola. Het is de dynamiek binnen al die relaties en tussen de relaties, die uiteindelijk een convergerende werking oproept wanneer ze allen bij elkaar zijn gekomen in Ghana.

Er zijn mensen die zich storen aan haar soms barokke taalgebruik. Vind ik eigenlijk gezeur. Neem een prachtige zin als deze: "Later, veel later, de maan is opgekomen, de dag is zijn spectaculaire dood gestorven van bloedroden en bloedoranjes, blauwen en magenta's, een ademstokkende zonsondergang die door geen van hen gezien wordt - komen ze weer aan tafel voor het avondeten... waarna ze zich terugtrekken in hun kamers. Hun pijn en hun vage hoop komen geruisloos achter hen aan en glippen onder de dichtvallende deuren door." Alles heeft een functie in de verhaallijn, vaak een symbolische. Wellicht dat Selasi af en toe overdrijft of soms conclusies trekt die ze beter aan de lezer zelf moet overlaten. Dan gaat de spanning er even uit. Of ze bewandelt een zijspoor dat niet functioneel is. Zo wijdt ze 16 maal uit over de intelligentie van de moderne Afrikaanse student en immigrant. Alsof ze dat en passant ook nog even onder de neus van een eventueel discriminerende lezer wil wrijven. Volledig overbodig want haar eigen intelligentie spat op elke bladzijde ervan af.

De titel Ghana must go verwijst naar de uitwijzing van Ghanezen uit Nigeria in 1983. Was dat het startschot voor het uitdagende immigrantenbestaan dat onbedoeld dikwijls een verrassende stimulans voor mensen betekent om het beste uit zichzelf te halen? Ghana must go is het verhaal van immigranten, van 'afropolitans' in dit geval, die gedesoriënteerd dreigen te raken, maar uiteindelijk toch hun draai vinden doordat ze elkaar binnen relaties scherp weten te houden. Als je moet gaan, krijg je kansen. Maar het is ook het verhaal dat eigenlijk geen begin en geen einde heeft, waarin we ook als lezer rondwalen en zoeken naar oriëntatie. We beseffen dat het haar in wezen hier om te doen is. 'Het verlies van een huisdier... of een ouder is niet genoeg om duidelijk te maken dat de dood een realiteit is... kan bestaan in ons wezen... Om als realiteit te worden erkend, moet de dood zich in het hart manifesteren. Pas als de liefde is gestorven, gelooft de mens zijn eigen dood'.

Ghana must go heeft een zware betekenis in een tijd waarin zoveel mensen vastlopen in hun geïsoleerd individualisme, hun wisselende relaties en vluchtige netwerken. Een hartstochtelijk en intelligent pleidooi relaties serieus te nemen en te leven. En het leven te zien als een fuga, zonder begin en zonder einde.

Taiye Selasi, Ghana must go, 2013. Nederlandse vertaling Ghana ga weg.

Letra

Velma Pollard

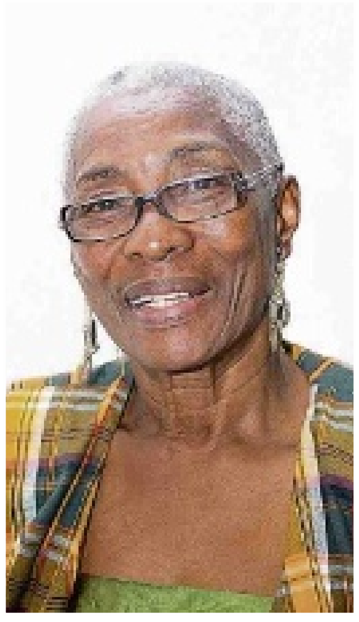

Deze maand verscheen een bundel met verzamelde gedichten van Velma Pollard (Jamaica 1939), onder de titel 'And Caret Bay again'. Pollard geldt als een van de belangrijkste dichters van Jamaica. In de loop der jaren is haar werk zowel krachtiger als rustiger geworden. In 1992 ontving ze de 1992 Casas de las Americas-literatuurprijs.

Ze weet de vinger op pijnlijke plekken te leggen en te verwoorden waarover mensen liever niet praten. Moeilijke dingen worden op verschillende manieren verwoord. Zo komt de reflectie als het ware vanzelf op gang, zonder dat die aan de lezer wordt opgedrongen. Zo dicht ze over 'deaths falling early' en hun doorwerking op onze geest. Wat er dan in de mensen die achterblijven gebeurt.

No one philosophy can answer all/ each man is an island/ each mind is a muffin tin/ and so we sit with our invisible pencils/ working out strategies to cope with brevity/ to cope with our adieux/ to love - too sweet to forget/ to life - too intense to leave...' Opvallend is dat ze vaak schrijft over de natuurlijke schoonheid van de eilanden en de zee. Die schoonheid die van positieve invloed is op ons gemoed.

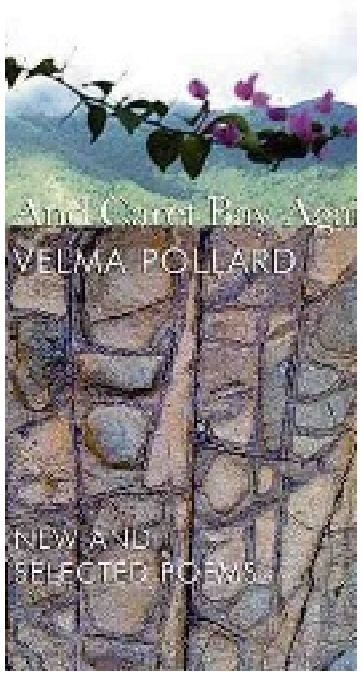

Zij publiceerde onder meer Crown Point and Other Poems, Shame Trees Don't Grow Here. Daarnaast schreef ze proza: Considering Woman I en II. Beide bundels bevatten origineel vertelde verhalen over armoede, verkrachting, uitbuiting, teveel kinderen krijgen, geen eindjes aan elkaar kunnen knopen en alles wat helaas daarbij hoort. Zoals 'Bitter Tales' over dingen die in het verleden gebeurden, maar nog altijd actueel zijn.

Prachtig voordragen

En ze kan prachtig voordragen. Een van de gedichten die ze graag voorleest, vertaald in het Engels, of door haarzelf vertaald in het Jamaicaanse Engels is het bekende gedicht 'Vrijheid' van Marion Bloem, met wie zij zich verwant voelt. 'Vrijheid' verwoordt een universele ervaring, herkenbaar voor iedereen die nadenkt.

Ars Poëtica

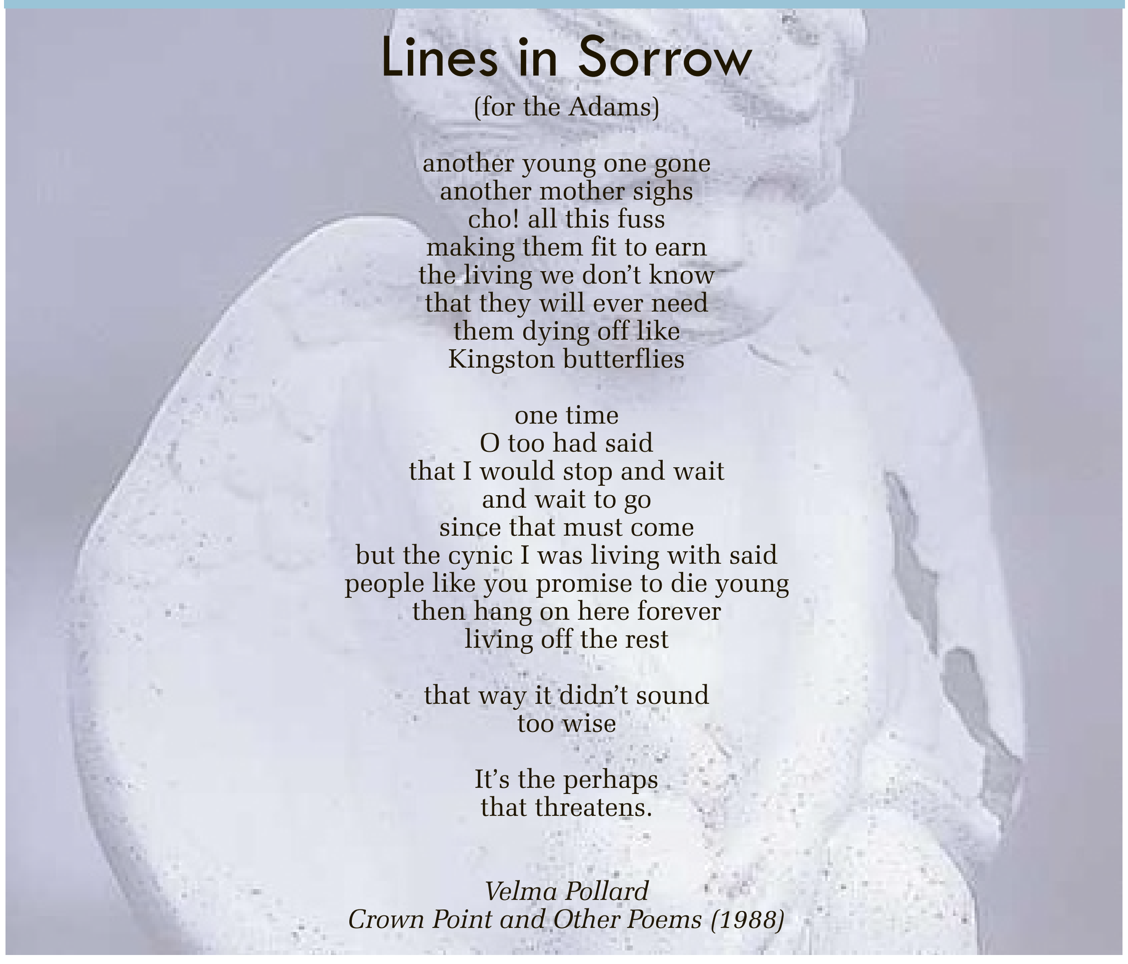

Lines in Sorrow

(for the Adams)

another young one gone
another mother sighs
cho! all this fuss
making them fit to earn
the living we don't know
that they will ever need
them dying off like
Kingston butterflies

one time
O too had said
that I would stop and wait
and wait to go
since that must come
but the cynic I was living with said
people like you promise to die young
then hang on here forever
living off the rest

that way it didn't sound
too wise

It's the perhaps
that threatens.

Velma Pollard
Crown Point and Other Poems (1988)

Huntu Kòrsou

'Werken aan de basis'

Toen ik voor de eerste keer bij het vrouwencentrum van Curaçao, Seda, was viel mij de bedrijvigheid daar meteen op. Van alles was er te doen. Vrouwen die gebruikte spullen sorteerden, een greenhouse waarin eigen groente en fruit verbouwd werd, mensen die in en uit komen voor hulp bij het zoeken van werk.

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Twee jaar later bezoek ik deze organisatie nogmaals en ik moet beamen dat het nu bruist van nieuwe ontwikkelingen.

Een computerlokaal waar moeders en jongeren lessen krijgen, een uitbreiding van het pand waarin onder meer een ruimte is gecreëerd voor tweedehands kleding die gratis kan worden meegenomen voor mensen die het nodig hebben. Maar het allerbelangrijkste en ook de reden om Seda nogmaals te bezoeken was de opening van het 'holistisch centrum' afgelopen maart. Alvorens ik een rondleiding krijg, ontmoet ik Meyrtha Leetz-Cijntje, voorzitter van Seda op de huidige locatie aan de Seru Fortunaweg.

Het bord voor het gebouw staat te pronken en vertelt meteen waar Seda mee bezig is: 'Sentro pa desaroyo di hende muhé i su famia', Oftewel het centrum voor de ontwikkeling van de vrouw en haar gezin. Op Curaçao met een groot aantal gezinnen dat slechts door de vrouw gemanaged wordt, is het een 'must'. Ik zou het woord 'duurzame' nog voor ontwikkeling willen plaatsen, want wat Seda doet is werken op het niveau van de persoon als individu, op microniveau van duurzaamheid. Zij draagt bij aan zelfbewuste burgers die weten wie zij zijn en wat zij uitstralen. Vanuit deze basis ontstaat automatisch een respect- en liefdevolle relatie met hun omgeving (duurzaamheid op mesoniveau), in dit geval het gezin. Om dit te bereiken organiseert Seda verschillende activiteiten. Zo wordt jaarlijks stilgestaan bij het belang van het gezin, middels een activiteitenweek. Een bonte avond waar schoolkinderen hun talenten laten zien en lezingen over verantwoordelijkheden van de moeder en vader binnen het gezin. Verder zijn er nog de bijeenkomsten waarop ouderen en kinderen in dialoog gaan over het creëren van de balans tussen werk en gezin.

Maar dit is lang niet alles wat Seda doet, want onlangs is de nieuwe dependance, het holistisch centrum, geopend aan de Rooseveltweg 310. Een centrum dat zich, zoals Leetz-Cijntje dat verwoordt "richt op de holistische vorming van het gezin en het draagt bij aan de toekomst van Curaçao." Het holistische zit hem in het feit dat middels activiteiten de balans wordt gecreëerd tussen werk en gezin. Begeleiding van moeder en kind middels persoonlijke trainingen en dag-en-nacht-opvang voor hun jonge kinderen. Voor drop-outs tussen de 16 en 24 jaar is er de Techno-Future School. Een leer-werktraject met als doel deze groep een tweede kans te bieden op de arbeidsmarkt.

Er is zoveel meer te vertellen over en te zien van Seda. Wat deze organisatie allemaal doet is in dit stukje Ñapa 'het topje van de ijsberg' en daarom raad ik u aan om eens een kijkje te nemen achter de schermen. Het is zeker de moeite waard, want dit is een ander stukje Curaçao dat u wellicht anders niet gewend bent te zien. Een inspirerende omgeving waarin met sprankeling en daadkracht wordt gewerkt aan de fundering van ons bestaan.

Meer informatie: www.seda.an of www.facebook.com/seda.sentrohendemuhe

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die zich inzet voor een 'better quality of life' op Curaçao. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou .

Economie

Honger in de regio

Latijns-Amerika kent een sterke economische groei, maar honger en ongelijkheid vormen nog steeds een groot probleem. Dit komt mede door de groeiende invloed van de agri-business, zegt Silvia Ribeiro van de Action Group on Erosion, Technology and Concentration (ETC).

De Argentijnse econoom Raúl Benítez, hoofd van het Latijns-Amerika-bureau van de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO), constateert dat het continent grote stappen vooruit heeft gezet, maar nog steeds de grootste ongelijkheid in de wereld kent.

"Van de bijna 900 miljoen mensen die honger lijden, bevinden zich er 50 miljoen in Latijns-Amerika en het Caribische gebied", zei hij deze week tijdens de 38e FAO-conferentie in Rome.

Ondervoeding
Honger steekt zelfs weer de kop op in Argentinië, een land dat in de twintigste eeuw lange tijd een bevolking had die tot de best gevoede op de planeet behoorde. "In Argentinië zijn momenteel veel kinderen ondervoed als gevolg van de groei van de soja-industrie", zegt Silvia Ribeiro, Latijns-Amerika-directeur van de ETC. Argentinië is een grote exporteur van soja.

"Al meer dan twintig jaar heeft Argentinië, met hulp van opeenvolgende regeringen, de gigantische expansie van de sojateelt toegestaan. Andere gewassen en vee moesten daarvoor wijken en zelfs het plaatselijke dieet veranderde erdoor", zei Ribeiro, wier organisatie zich bezighoudt met de invloed van opkomende technologie en bedrijven op de biodiversiteit, landbouw en mensenrechten.

"De armen in Argentinië drinken geen koeienmelk meer, maar sojamelk. En ze eten geen vlees meer maar soja-substituten. Een weinig gevarieerd dieet dat ondervoeding veroorzaakt", zei Ribeiro.

Volgens haar is de lof van de FAO voor de strijd tegen de honger in Latijns-Amerika en de Cariben gebaseerd op misleidende analyses. "Het lijkt erop dat de FAO alleen naar het bruto product kijkt, dat wijst op groei van de landbouwproductie, en de ogen sluit voor het feit dat deze productie niet duurzaam is en leidt tot sociale uitsluiting. Alleen multinationals die produceren voor de export profiteren ervan."

Benítez zei dat de FAO alleen de aandacht kan vestigen op deze fenomenen en corrigerende maatregelen kan voorstellen. "Landen zijn soeverein en hebben de vrijheid hun beleid wel of niet af te stemmen op onze voorstellen."

Transgene gewassen
Ribeiro wees ook op het groeiende gebruik van genetisch veranderde gewassen, zoals maïs in Mexico. "De regering heeft experimenteel gebruik van transgene maïszaden van bedrijven zoals Monsanto en DuPont Pioneer goedgekeurd", zei de activiste. Maïs is een essentieel onderdeel van het dieet in Meso-Amerika, de regio die het zuiden van Mexico en Centraal-Amerika omvat.

Landen in een soortgelijke uitgangssituatie, zoals China (soja) en delen van Zuidoost-Azië (rijst), verbieden het verbouwen van transgene varianten om hun biologische erfgoed te beschermen, zei Ribeiro. "Mexico zou dat ook moeten doen met maïs."

Uit recent onderzoek zou blijken dat transgene maïs schadelijk kan zijn voor de gezondheid. Ribeiro wees op een Frans onderzoek waaruit zou blijken dat transgene maïs kanker veroorzaakt bij ratten. "Uit een andere studie van de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA), blijkt dat de meeste transgene varianten die in de Verenigde Staten zijn goedgekeurd voor commercieel gebruik (54 van de 86), een virusgen bevatten dat er niet was toen de soorten werden goedgekeurd. Dit gen kan wellicht schadelijk zijn voor planten, dieren en mensen."

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Vleesgelei; 5. vruchtennat; 8. rivier in Duitsland; 12. god (Lat.); 13. rondtrekkende volkszanger; 16. deel van de mond; 17. tandeloos zoogdier; 18. oude Spaanse munt; 19. deel van een geweer; 21. overdreven; 22. wildebeest; 24. bijwoord; 26. bijbels figuur; 28. hoofddeksel; 30. vordering; 31. Iers Republikeins Leger; 32. open maken; 35. lucht uitstoten; 37. bolgewas; 38. alle duiven die aan een vlucht deelnemen; 39. rund; 40. afstropen; 42. werelddeel; 45. cijfer; 46. van de; 48. drinkgerei; 49. zeestraat tussen Denemarken en Zweden; 51. stad in Frankrijk; 53. inwoner van Baskenland; 55. voormalig; 56. alleenspel; 58. stadium; 60. familielid; 61. duinvallei; 63. bepaling aankondigend vnw.; 65. vis; 66. dor (Fr.); 67. hevig; 68. stukgoed.

VERTICAAL: 1. Bedaard (muz.); 2. signaal; 3. nachtspiegel; 4. wreed; 5. voortplantingscel bij planten; 6. spil; 7. assurantiebewijs; 8. nieuw; 9. oude lengtemaat; 10. cultusgebruik; 11. musiceren; 14. oppervlaktemaat; 15. punt; 18. Europeaan; 20. parachutist; 23. vorderen; 25. export; 27. wapen; 29. sein; 31. dichterlijke naam van Troje; 33. gevel; 34. kloosterlinge; 35. dierengeluid; 36. ratelpopulier; 40. roosachtig plantengeslacht; 41. vinnige klap; 43. japon; 44. loogzout; 46. verdrietig; 47. loshangende draad; 50. hindernis bij een concours hippique; 51. sprookjesfiguur; 52. rivier in Polen; 54. van geringe breedte; 57. lofdicht; 59. droog (van wijn); 62. Chinese afstandsmaat; 64. persoonlijk vnw.; 65. reeds.

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

B.King
De La Sallestraat 14
Aruba

H.J. da Silva
Marsweg 20
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

1. Huwelijk, niet krom, na;
2. wapen, ontvangkamer, toch nog;
3. droogvloer, bouwmateriaal, rijgsnoer;
4. denkbeeld, plant, ongelovige;
5. advies, tuin, stad in Marokko;
6. voornemen, land in Azië, postludium;
7. verbond, roeischip, zinkerts;
8. tocht, reeks, avondpartij;
9. beest, elk, horizon;
10. hijskamertje, vuursteen, gratis met een auto meerijden.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

HORIZONTAAL:
5. Voor toneelspelers die hogerop willen (7); Knollen voor het oppakken (5);
6. Niet zo fris om zo bekrompen te zijn (4); Moedige jongen (8);
7. Geld voor moeder in Peru (4); Moeder volgt een knaap aan de leiding (7);
8. Vrouwelijk smeersel van de post (5); Geen actieve tronies (7).

VERTICAAL:
1. Muziek in de etalage (3); Niet afvoeren in het onderwijs (8);
2. Textielbaal (7); Bedrijven en hun transacties (5);
3. Geen uitzichtloos blad (8); Minder kleur bij de deur (3);
4. Geen verlies voor dit stel (4); Aangeduid als vroeger (7).

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

G	G	G	N	I	L	E	D	N	E	Z	V	T
E	E	R	E	I	L	K	F	M	Y	L	I	N
J	O	H	T	L	U	M	T	G	I	A	E	E
K	R	E	A	M	E	S	E	K	F	R	R	G
A	K	D	A	L	A	W	E	K	E	G	H	N
B	S	R	F	V	T	U	O	W	E	L	O	I
N	P	A	L	I	R	E	A	W	E	L	E	T
E	R	A	U	A	L	C	S	Z	O	I	K	N
N	O	D	S	E	H	G	IJ	V	N	R	N	O
N	D	O	N	T	N	W	W	C	E	E	E	C
E	S	O	A	A	F	U	O	D	G	R	T	P
P	P	R	G	E	O	G	N	R	E	X	I	M
P	R	E	E	R	N	O	O	Z	A	K	U	O
E	O	L	E	I	L	Z	I	E	O	L	B	L
T	K	B	T	V	P	A	L	S	T	E	O	P
S	O	O	H	D	N	A	Z	R	U	E	L	F

Afkoelen, Alvast, Berouwvol, Bloei, Buiten, Contingent, Dorpskroeg, Erewacht, Fleur, Gehalte, Incognito, Kazoo, Korps, Leefwijze, Likeur, Lymfklier, Mixer, Pennenbakje, Plomp, Poetslap, Roodaarde, Steppen, Sulfaat, Toegangsweg, Uitweg, Vierhoek, Vlonder, Zandhoos, Zendeling, Zorgen

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

1. Uitgestorven vogel; **2.** maand; **3.** Aziatische munteenheid; **4.** veldhospitaal; **5.** kaartterm.

© Puzzelland/130622

SUDOKU

3	2	7	9					
			8	1		7		
9		8		3	7			2
5				2				8
	7						4	
		2	1	4		6		
2					3	8	1	
4							5	6
	3		6		1			

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

7	1	2	8	4	9	6	3	5
5	8	6	7	1	3	9	2	4
4	3	9	2	5	6	1	7	8
3	6	4	9	7	1	8	5	2
1	5	7	6	2	8	3	4	9
9	2	8	5	3	4	7	1	6
2	9	5	1	8	7	4	6	3
6	7	3	4	9	5	2	8	1
8	4	1	3	6	2	5	9	7

OPLOSSINGEN VAN VORIGE KEER

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Lot; 4. faseren; 10. hap; 13. oord; 15. sjees; 16. beha; 17. treem; 19. aks; 20. kaars; 21. smash; 23. twist; 25. ra; 27. ecu; 29. ent; 30. ge; 31. ijzer; 33. pitje; 34. abri; 36. ui; 37. je; 38. ka; 39. li; 40. luns; 42. ruche; 43. domp; 45. ur; 46. tab; 48. noe; 50. ma; 51. vedel; 53. adres; 55. melee; 57. oen; 59. kriel; 61. irak; 62. lotto; 64. nova; 65. gek; 66. bassist; 67. nat. VERTICAAL: 1. Loterij; 2. oor; 3. tres; 5. as; 6. sjah; 7. eek; 8. rest; 9. es; 10. heat; 11. ahr; 12. pastei; 14. demer; 16. basta; 18. mac; 20. kin; 22. superbe; 24. weekend; 26. azuur; 28. stock; 30. grimm; 32. ein; 35. blo; 40. luimig; 41. steek; 43. deern; 44. panlat; 47. ade; 49. ork; 51. vlak; 52. loos; 53. anti; 54. sion; 56. ere; 58. ets; 60. eva; 62. la; 63. os. **Crypto-overlapper:** Horizontaal: 5. Grondelen; 6. omslagers; 7. leggeruit; 8. penariets. Verticaal: 1. Premieren; 2. inslagman; 3. bergernis; 4. zeeruimte. **Anagram:** gems-gemis-Smeuig; main-manie-Cinema; leed-deler-Helder; reus-sleur-Ulster; amen-manen-Inname; flat-tafel-Falset; kaal-koala-Lokaal; gard-gaard-Aardig; idee-dieet-Dictee; ster-etser-Ekster. Eindoplossing: SCHUIFLADE. **Woordzoeker:** TAAITAAIKOEK **Puzzelslang:** 1. Veto; 2. opkoper; 3. raab; 4. bekende; 5. estland. Het sleutelwoord luidde: VOORBEELD

Vegetarisch

Ik weet zeker dat velen van u bedacht hebben om vaker vegetarisch te eten. Voor uw gezondheid zeker een goede gedachte. Maar om de daad bij het woord te voegen, minder gemakkelijk. Wat moet u eten? Hoe moet u de voedingsmiddelen combineren? Zult u wel alle voedingsstoffen binnenkrijgen? En... zal het lekker zijn?

De meeste vegetariërs zijn lacto-ovo-vegetarïers: eten geen vlees, gevogelte, vis, schelp-schaaldieren; wel zuivel en eieren.

Tekst: Miriam de Windt

Dit zijn, terecht, legitieme zorgen en vragen om de verandering werkelijk aan te durven en aan te kunnen. Ik weet ook zeker dat na het lezen van dit artikel en het recept van vandaag, u minder bezorgd zal zijn en veel minder vragen zult hebben om tenminste 2 maal per week vegetarisch te eten.

Analyserend

Deze bonensoep is een maaltijdsoep. Voor een complete maaltijd heeft dit gerecht weinig calorieën, voldoende eiwitten en is erg rijk aan vezels, kalk, ijzer en de vitamines A, B1, B2 en C. De hoeveelheid vetten is niet teveel. Het is juist goed dat er een beetje vet in zit voor de verzadigingswaarde. Ook de vezels zorgen voor een hoge verzadigingswaarde. Normaliter worden soepen snel verteerd en krijgt u ook snel weer honger. Door de hoge verzadigingswaarde komt het goed uit: u krijgt weinig calorieën binnen voor een complete maaltijd én u krijgt niet onmiddellijk weer honger.

De eiwitten in de soep zijn plantaardige eiwitten. Door Parmezaanse kaas erbij te serveren, krijgt u een aanvulling met dierlijke eiwitten, waardoor u toch de essentiele aminozuren (bouwstenen van lichaamseiwit) binnen krijgt. De kaas zorgt echter ook voor een flink gedeelte van het zout (natrium), samen met de bonen uit blik en de bouillon. Om minder zout te krijgen kunt u vier dingen doen: 1) bouillon met minder zout/bouillontablet maken; 2) de kaas vervangen door een kaassoort met minder zout; 3) in plaats van bonen uit blik, kiezen om zelf de bonen te koken; 4) de kaas achterwege laten en de soep eten met brood of een ander graanproduct (rijst, quinoa of couscous), om toch de plantaardige eiwitten aan te vullen.

De knolraap (of koolraap) zorgt voor een groot gedeelte van de kalk, ijzer, B-vitamines, vitamine C en de vezels. Met andere woorden, een belangrijk ingrediënt voor de voedingswaarde van dit gerecht. De verkrijgbaarheid ervan is echter wat minder en niet iedereen kent de knolraap. Een mooie gelegenheid om het te proberen.

Op basis van al het bovenstaande, is deze bonensoep zeer geschikt voor een balansdag. Of voor een gezonde gemakkelijke dag.

Vegetarisme & veganisme

De stelling dat vegetariërs mensen zijn die geen vlees eten, is te kort door de bocht! Er bestaan vele soorten voedingswijzen, die te maken hebben met geen vlees (roodvlees) eten of geen dierlijke producten gebruiken. Zoals: ovo-vegetarisme, lacto-vegetarisme, lacto-ovo-vegetarisme, semi-vegetarisme (wel kip/vis), totaalvegetarisme en veganisme.

De meeste vegetariërs zijn lacto-ovo-vegetarïers: eten geen vlees, gevogelte, vis, schelp-schaaldieren; wel zuivel en eieren.

Er zijn veel argumenten te noemen om te kiezen voor 1 van de bovenstaande voedingswijzen. Als u persoonlijk ziet hoe dieren worden behandeld in de bio-industrie, zou u acuut stoppen met vlees en het eten van dierlijke producten. Het testen op dieren is ook vaak een gruwelijke lijdensweg ten behoeve van onze zogenaamde gezondheid en schoonheid. Ik ben van mening dat testen op dieren niet de gegevens oplevert om werkelijk te kunnen beoordelen of een stof cq product onschadelijk is voor de mens. Een rat, muis of konijn is toch niet te vergelijken met het menselijk lichaam? Hoeveel producten en stoffen werden in de loop der tijd van de markt teruggehaald respectievelijk verboden omdat ze toch schadelijk bleken te zijn? Vandaar dat medeleven met dieren het argument nr.1 is om vegetariër te worden. De algehele gezondheid van de mens, voedsel- en milieuproblematiek en religie, zijn ook andere argumenten.

Kritiek op vegetarisme is er ook. Immers, wat is een argument zonder kritiek?

Het is niet gemakkelijk om een volwaardige vegetarische voedingswijze te bewerkstelligen. Semi-en lacto-ovo-vegetarisme zijn gemakkelijker. Voor alle andere dient u voldoende kennis te hebben om alle voedingsstoffen binnen te krijgen. Het is een kwestie van de juiste combinaties maken en veel variatie toepassen, om volwaardige maaltijden te creëren. En niet te pas en te onpas vleesvervangers te gebruiken. Advocaat van de duivel: bent u een vegetariër als u kiest om 'imitatie-biefstuk', 'imitatie-kip' en 'imitatie-worstjes' te eten?

Vleesvervangers

Met vleesvervangers wordt in de eerste plaats bedoeld het vervangen van de dierlijke eiwitten. Zuivel en eieren kunnen de eiwitten uit vlees, vis en gevogelte prima vervangen. Verder kunt u ook zorgen voor volwaardige eiwitten door combinaties van plantaardige producten: peulvruchten met graanproducten, graanproducten met (blad)groenten.

Uit de sojaboon worden veel soorten vleesvervangers gemaakt, helaas niet allemaal even gezond. Een blikje sojavlees bevat veel vetten, verzadigde vetten en soms zelfs ook veel cholesterol en transvetten, die u niet in uw voeding wilt hebben. Hetzelfde geldt voor de diepgevroren soja-producten (burgers, worstjes). Niet te vergeten, de MSG die naar alle waarschijnlijkheid ook goed vertegenwoordigd is in al deze kant & klare vegetarische voedingsmiddelen. Voor een enkele keer kan het geen kwaad deze producten te gebruiken. Evenals het geen kwaad kan om eens een keer te zondigen met een hamburger met frietjes of een stukje 'bolo di kashupete'.

Maar om dagelijks uw vegetarische voeding met kant & klare producten samen te stellen, is niet aan te raden. Beter een recept zoals deze week, de Toscaanse vegetarische bonensoep.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.

T 889-1788
C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an.

Voedingswaarde voor 1-persoonsportie

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	203/853	10%
Natrium	1907 mg	95%
Eiwitten	14 g	14%
Kalk	327 mg	47%
Vetten	7 g	10%
IJzer	4.5 mg	30%
Verzadigde vetten	2 g	10%
Vitamine A	207 mcg	23%
Cholesterol	0	0
Vitamine B1	0.20 mg	20%
Koolhydraten	22 g	9%
Vitamine B2	0.19 mg	15%
Voedingsvezels	14 g	47%
Vitamine C	78 mg	111%

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May

Vegetarische Toscaanse bonensoep

Ingrediënten:

2 eetlepels gewone olijfolie
1 grote ui, schoongemaakt en in plakjes gesneden
2 wortelen, schoongemaakt en in dunne plakjes gesneden
1 knolraap, dun gesneden
4 tenen knoflook, gepeld, fijn gehakt
4 cups geschaafde groene of witte kool
2 blikken cannellini-bonen, afgespoeld en uitgelekt
4 plumtomaten,vellen en pitten verwijderd
2 liter groentebouillon
2 eetlepels gehakte peterselie + voor garnering
Zout en versgemalen zwarte peper
Vers geraspte Parmezaanse kaas

Bereidingswijze:

In een grote soeppan met dikke bodem de ui zachtjes bakken in de olie.
De wortel en raap toevoegen, roeren en de knoflook toevoegen. Zachtjes 3 minuten koken. De overige ingrediënten toevoegen en aan de kook brengen. Met de deksel op de pan op een laag pitje laten pruttelen tot alle groenten gaar zijn.
Met zout en peper afmaken. Met peterselie bestrooien en de Parmezaanse kaas er apart bij serveren.

Voor 6 personen.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Lindemans Bin 65 Chardonnay

Druivensoort: **Chardonnay**
Streek: **South-East Australië**
Kleur: **Volgeel**
Geur: **Perzik en macademianoten**
Smaak: **Vol rijp fruit, vijgen, boter, noten**

In Australië weten ze wel om te gaan met Chardonnay's en zeker voor het gerenommeerde wijnhuis Lindemans is deze Bin 65 een echte specialiteit.
De wijn heeft fijne smaken van perzik, gecombineerd met vijgen, meloen en een aangename macademianoten-smaak.
De wijn is lekker romig en rijp van smaak en heeft een afdronk met een duidelijke specerijentoon; vooral peper en nootmuskaat komt duidelijk naar voren.
De wijn is uitermate geschikt bij volle rijke soepen of visgerechten met rijke sauzen en groentes als witte bonen, koolraap, knolselderij of courgette. Zelfs bij vleesgerechten op basis van varkensvlees of kip met paddenstoelen en witte saus kan deze Chardonnay prima dienst doen.

Santé!

Erik van Kampen, sommelier

LICORES MADURO

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Muscadet, een klassieke ouverture

Muscadet: is dat niet dat parelende wijntje, jong te drinken bij oesters en schaaldieren?

Tekst: Erik van Kampen

De gelijknamige wijnstreek rond Nantes, West-Loire, waar de Muscadet vandaan komt, heeft veel meer te bieden.
De ondergrond is er zeer mineralig en gevarieerd. En er wordt een druif geteeld, haast uniek in de wereld, met één bijzondere aromatische expressie: de Melon de Bourgogne.
Ik ging de wijnbouwers opzoeken, die van Muscadet een persoonlijke terroirwijn maken.
Guy Bossard maakt zich op voor de oogst. Zijn Domaine de l'Ecu van 20 ha. ligt op 5 kilometer van Vallet, de wijnhoofdstad van de Muscadet-streek. Het is 10 september. Het klimaat is hier gematigd maritiem, maar met meer regen dan in de rest van de Loirestreek Dat stelt de wijnbouwers elk jaar opnieuw voor een probleem: oogsten, hoewel de druiven nog niet optimaal rijp zijn, of nog wat wachten, met het risico dat het weer verslechtert? Een verkeerde keuze zou het imago van Muscadet, als een wat zurig-sprankelend wijntje zonder karakter, bevestigen. Terwijl de Melon de Bourgogne, de enige druif die voor Muscadet mag worden gebruikt, echt wel meer in haar mars heeft.
"Er is niet één Muscadet", zegt Guy Bossard, "Er zijn vele Muscadets."

Dat bewijst hij met een reeks pittige en kruidige wijnen die op dezelfde manier gevinifieerd werden, maar waarvan de druivenstokken op een verschillende bodem gedijen.
Guy zweert bij handgeplukte druiven, terwijl 85 procent van de oogst in Muscadet machinaal gebeurt. Hij gebruikt alleen wilde gisten die zich op de druiven zelf bevinden

Even verderop, in hetzelfde dorp, ontmoet ik de goedlachse Pierre Luneau en zijn vrouw Monique Papin. Beiden komen uit een familie van wijnbouwers.
Hij neemt me mee naar zijn ondergrondse cuvées, bekleed met glastegels. Dat ga ik nog vaker zien in Muscadet, want hierin gebeurt de gisting en blijven de wijnen een heel jaar sur lie liggen, op hun droesem dus. Dat brengt de bekende 'Muscadet sur lie' voort. Vòòr elke oogst worden deze cuvées grondig gereinigd: iemand kruipt er letterlijk in en spuit van daaruit alles schoon.
Tijdens een memorabele proeverij wordt dat ruimschoots bewezen. Ik proef zijn wijnen uit de jaren 2009, 2008, 2007, 2005, 2003, 2000 en 1995.
Ik sta versteld van de kracht die nog van deze wijnen uitgaat, van de verrassend fluwelige textuur, de rijkdom aan aroma's in het register van brioche, honing, gedroogde vruchten, zelfs leder en humus. En wat een lengte! Is dit Muscadet?
Hij werkt hard op het evenwicht tussen volume en finesse. Daarom vinificeert hij ook heel droog: "Ik wil geen restsuiker, want dat is de vijand van finesse."
Dergelijke momenten van erkenning heeft de Muscadet-streek nodig.

Of het geen nadeel is dat men hier slechts één druif mag telen, vraag ik?
"Sommigen zeggen dat de Melon de Bourgogne intrinsiek te weinig kwaliteiten bezit om het echt te maken", zegt hij, "Maar dat klopt niet. Het is waar dat zij niet uitblinkt in diepgang en complexiteit, maar dat is ook het geval met de sauvignon blanc. En kijk eens welk wereldsucces zij bereikt heeft. De Melon de Bourgogne is een unieke druif met unieke geur- en smaakeigenschappen. Dat moeten we ten volle benutten.

In de vinificatie wordt geëxperimenteerd met a-typische cuvées, afkomstig van de beste percelen. "Daar wachten wij meestal wat langer met oogsten om meer rijpheid te bekomen, zodat ook de typische Muscadet-stijl verdwijnt. We streven dan naar meer gastronomische wijnen die niet alleen bij zeevruchten passen, maar ook bij rijkere visgerechten en zelfs bij gevogelte en wit vlees."
Ik verlaat de appellation Muscadet Sèvre et Maine met een tevreden gevoel al luisterend naar een pianoconcert van Sergei Rachmaninoff uit mijn speakers en denk aan de klassieke wijnboeren die zo vriendelijk waren mij te ontvangen.

Zij onthaalden me allemaal zo vriendelijk en enthousiast omdat zij elke kans willen aangrijpen om te bewijzen dat hun wijnen niet altijd het imago hebben dat ze verdienen. Zij doen evenveel moeite als hun collega's in meer gereputeerde wijnstreken, maar ze krijgen er minder voor in de plaats. Minder geld, maar ook minder aandacht en erkenning.

Laten we als eerbetoon aan dit klassieke wijngebied allemaal weer eens een fles Muscadet drinken deze maand.

À Votre Santé
Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

Pandrecht

Heeft de pandhouder van aandelen ook stemrecht?

Het komt in de zakenwereld weleens voor dat een persoon die aandelen houdt in een naamloze of een besloten vennootschap zijn aandelen verpand. De aandelen worden bijvoorbeeld aan een bank verpand ter zekerheid voor de terugbetaling van een geldlening aan de bank.

Tekst: Glenn C. Rellum

In dat geval kan zich de vraag voordoen wie het stemrecht op het aandeel in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de betrokken vennootschap mag uitoefenen. Is dat de aandeelhouder of is dat de pandhouder? De laatste zijnde de bank zoals genoemd in het voorbeeld.

Voordat ik toekom aan de beantwoording van bovenstaande vraag zal ik eerst in het kort aangeven wat een aandeel in een rechtspersoon is en wat het pandrecht inhoudt.

Eenvoudig gezegd geven aandelen in een rechtspersoon aan voor welk deel de houder van de aandelen gerechtigd is tot het vermogen van de rechtspersoon en/of hoeveel stemrechten de aandeelhouder mag uitoefenen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Voor het gemak ga ik er vanuit dat aan het aandeel dat wordt verpand, zowel vermogensrechten als stemrechten zijn verbonden. De belangrijkste vermogensrechten van een aandeel zijn het recht op dividend, het recht op een liquidatie-uitkering bij het ontbinden van de vennootschap alsmede het recht op een vergoeding van de positieve waarde van het aandeel bij verkoop. Het laatste in geval het economisch gezien goed gaat met de rechtspersoon.

Wat is dan een pandrecht? Een pandrecht is een zekerheidsrecht. Indien de aandeelhouder zijn lening niet op tijd terugbetaald kan de bank, op grond van haar pandrecht, het aandeel van de aandeelhouder in het openbaar verkopen. De bank kan vervolgens de verkoopopbrengst gebruiken vóór het geheel of gedeeltelijk aflossen van de schuld van de aandeelhouder aan de bank.

Met betrekking tot de verpanding van aandelen is in boek 2 van ons Burgerlijk Wetboek aangegeven, dat in de statuten van een vennootschap kan worden bepaald dat de aandelen niet mogen worden verpand. Indien echter de statuten de verpanding van de aandelen toelaten is het de hoofdregel dat, desondanks de verpanding van de aandelen heeft plaatsgevonden, de aan het aandeel verbonden rechten, zoals het recht op dividend en het stemrecht, aan de aandeelhouder toekomen.

Soms kan het echter voor een bank van belang zijn dat zij invloed kan uitoefenen op het beleid van de vennootschap waarvan de aandelen aan haar zijn verpand. Indien de statuten van de vennootschap het niet expliciet verbieden, dat de pandhouder de rechten op aandelen mag uitoefenen, heeft dit tot gevolg dat de pandhouder met de bank overeenkomen dat de bank bijvoorbeeld het stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan gaan uitoefenen. In een dergelijk geval komt de vertegenwoordiger van de bank letterlijk aan tafel te zitten bij de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Bank stemt dan, samen met de eventuele mede-aandeelhouders, mee over zaken die de vennootschap aangaan. Of de mede-aandeelhouders en het bestuur van de vennootschap hier blij mee moeten zijn is nog maar de vraag. Als dat niet zo is moeten zij maar overgaan tot het verbieden hiervan in de statuten van de vennootschap. Dit voor zover zij de daarvoor vereiste meerderheid van stemmen, van in de meeste gevallen 75 procent, hebben.

Mr Glenn C. Rellum is als advocaat en fiscalist verbonden aan SMS Attorneys at Law.

Mens & Werk

Het werk van een middenmanager

Het middenmanagement heeft bij een organisatie een centrale positie omdat het de spil in het proces van denken naar doen is. Dit betekent dat middenmanagers een heel belangrijke functie hebben en zij moeten in staat zijn mensen en middelen optimaal in te zetten. Alles natuurlijk met het doel om goede resultaten te boeken. De rol van de middenmanager is zeer divers.

Tekst: Judice Ledeboer

Een goede middenmanager behoort vakkennis te hebben, moet een team kunnen aansturen en is de schakel naar het hoger management, maar in de praktijk komt het dikwijls voor dat middenmanagers niet goed functioneren, erger nog, totaal niet geschikt zijn om manager te zijn. Er is jarenlang een trend geweest dat medewerkers tot 'manager' werden benoemd om allerlei redenen, behalve om redenen dat ze managementkwaliteiten en vakkennis bezaten om hun taak als manager goed te kunnen uitvoeren.

Het middenmanagement vormt dan ook vaak de hindernis om bedrijfsdoelstellingen te bereiken. De stagnatie ontstaat door gebrek aan vakkennis, gebrek aan kennis van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van automatisering (want ze vinden dat hun werknemers dat maar moeten weten), weerstand tegen beleidsveranderingen (want het is altijd goed gegaan en dan zal het nu ook wel goed gaan) en gebrek aan empathisch vermogen om hun team goed te begeleiden en te motiveren.

Het middenmanagement is belangrijker dan men denkt. Een middenmanager geeft leiding aan de operationele werkeenheid en is zelf vrijgesteld voor die taak. Hij moet echter wel weten hoe de taken volbracht moeten worden. De middenmanager leidt groepen, grote en kleine groepen, soms wel tot 100 man of meer. De middenmanager heeft dan ook een strategische rol en het gaat om ervaring, kennis en begrippen wat er bij de collega's gaande is en wat er op de afdeling gebeurt. Dikwijls worden middenmanagers ingezet om veranderingstrajecten aan te sturen, maar dan moeten ze daar wel de competenties voor hebben en zoals al eerder gezegd zijn middenmanagers dikwijls niet geschikt voor hun functie, omdat ze niet de benodigde competenties hebben. Iemand die jarenlang bij een bedrijf werkt heeft niet automatisch de competenties om als manager aan de slag te gaan. Daar werd in het verleden niet of nauwelijks naar gekeken, maar tegenwoordig ziet men wel dat er anders moet worden gekeken naar het benoemen van managers, vooral in het middenmanagement.

Een middenmanager functioneert niet altijd slecht omdat hij geen managementcompetenties heeft. Heel lastig voor de middenmanager is het dat hij vaak niet de middelen en/of bevoegdheden heeft om bepaalde beslissingen te nemen. De top is vaak bang dat ze geen controle behouden, maar de bevoegdheden en verantwoordelijkheden moeten wel daar liggen waar ze thuishoren. Het hogere management stuurt niet operationeel aan, maar moet beleid maken, visie hebben en richting bepalen. Het middenmanagement is eigenlijk uitvoerder. En dikwijls krijgt het middenmanagement als het niet goed gaat de schuld. Terecht als de middenmanagers niet goed functioneren, onterecht als ze geen of niet voldoende bevoegdheden hebben.

Als middenmanagers worden ingezet bij een veranderingsproject is delegeren een van de belangrijkste competenties. Hij moet een collectief kunnen vormen tussen alle belanghebbenden. Hij is de spin in het web en als veranderingsmanager is hij degene die interpreteert, vertaalt en de strategische verandering duidelijk maakt, zowel van het hogere management naar de werkvloer en andersom. Het middenmanagement heeft eigenlijk de lastigste positie in een organisatie. Ze zitten altijd tussen twee vuren. Zij moeten trouw zijn aan de top en loyaal aan hun mensen. Ze voelen zich dikwijls verscheurd, want ze moeten laveren tussen top en werkvloer. Het zijn dan ook de middenmanagers die vaak de langste uren maken. Zij voelen zich voor alles verantwoordelijk en ze zijn vaak degenen die het laatst naar huis gaan. Middenmanagers die niet goed functioneren vertonen echter heel ander gedrag. Ze zien zichzelf vanuit hun positie dikwijls als onschendbaar ten opzichte van de werknemers, die zich in de steek gelaten voelen en/of vreselijk gefrustreerd raken door de slechte aansturing, te weinig betrokkenheid en niet gehoord worden. Kortom: de functie van middenmanager is een belangrijke functie en er zal veel beter gescreend moeten worden wie de juiste persoon is om die functie te bemannen. Het middenmanagement brengt het bedrijf of de organisatie naar een hoger plan en het is de hoofdtaak van de middenmanagers om de kloof tussen top en werkvloer zo klein mogelijk te houden.

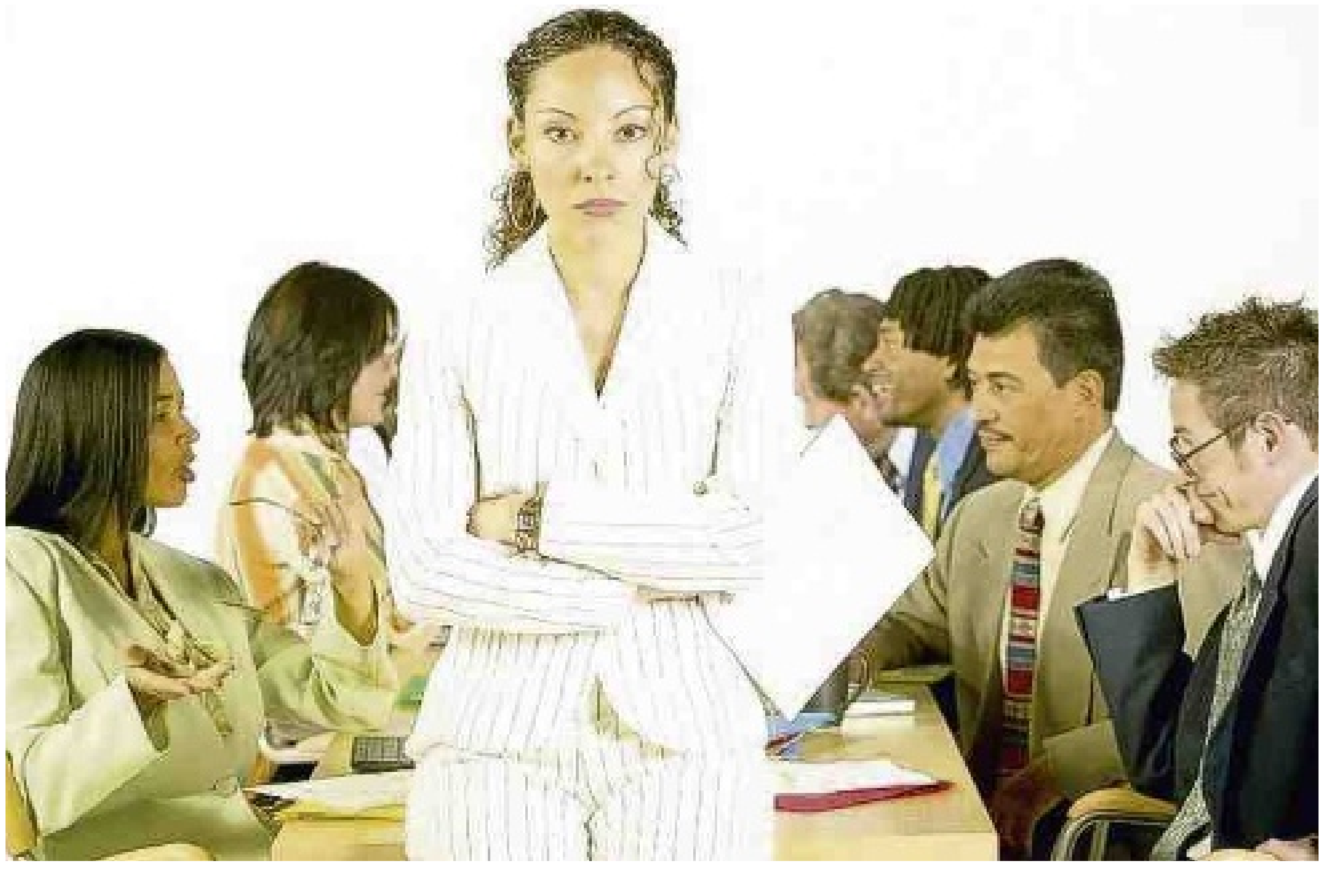

Het middenmanagement heeft eigenlijk de lastigste positie in een organisatie.

Marketing

Waarde toevoegen in de business to business markt

Heeft u wel eens een nachtmerrie waarin niemand uw product of dienst meer wil kopen? Niemand is meer geïnteresseerd in wat U te melden hebt. Badend in het zweet wordt u wakker. En echt wakkere mensen beseffen zich dan: dit was geen nachtmerrie, het is echt waar!

Tekst: Marcel Truyens

Als ondernemers, marketing en communicatieprofessionals hebben we altijd geleerd dat we moeten denken vanuit de klant. De klant centraal. Maar wat wil die klant nou echt? Mijn stelling is dat in 90% van de gevallen uw klant helemaal niet geïnteresseerd is in uw product of dienst. Hij heeft hogere doelen waarbij uw product alleen maar een middel is om die hogere doelen te bereiken.

Ik rijd langs een tankstation. Ik stop. Ik betaal. Ik tank mijn auto vol met benzine. Maar u denk toch niet dat ik geïnteresseerd ben in benzine? Dat boeit me niets. Ik wil rijden. Al rijdt die auto op limonadesiroop, als ik maar vooruit kom. En nee, ik wil geen lampen kopen. Ik wil goed kunnen zien op plekken waar het te donker is. En wil ik nou echt een boortje hebben? Welnee, ik wil een schilderij ophangen. En wil nou echt een schilderij ophangen? Nee, ik wil mijn vrouw blij maken.
Denk uit de behoefte van de klant. Maar denk niet alleen na over de manier waarop uw dienst nog beter kan zijn. Denk groter. Wat is de behoefte van de klant, los van uw product of dienst? Wat zijn zijn doelen? Van hem persoonlijk of van de organisatie waar hij werkt. Als u hem daarmee kunt helpen, dán denkt u vanuit de klant. Dán biedt u meerwaarde.

De Business to Consumer merken snappen dit al jaren. De merkimago's verkopen de iPhones, de Coca-Cola, de drie series, de A4's, en de Louis Vuitton tassen, niet de producten zelf.

Waarom wordt dit besef dan nog niet overal in de business to businessmarkten gebruikt? Waarom blijven we nog steeds op onze eigen productkenmerken en specificaties zitten? Of op de prijs? Misschien kan het product nog wel een kwartje goedkoper. Maar ook aan die knop kunt u maar beperkt blijven draaien. Als u dat überhaupt al wilt. Zoek de knop van de klant en voeg waarde toe waarop hij zit te wachten.
Zoek bijvoorbeeld eens naar toegevoegde waarde buiten uw eigen producten om, dan maakt het bijna niet meer uit in welke branche u actief bent. U kunt uw klanten bijvoorbeeld helpen met het inzetten van uw netwerk om hun doelen te realiseren. Of u heeft misschien kennis van duurzaam ondernemen. Zet die kennis in als extra service naar uw klant, daarmee versterkt u de band en bewijst u echt partnership na te streven. Advocaten, accountants en zakenbanken werden er groot mee en ze moesten het wel, hun dienstverlening was geen onderscheidend koopargument meer.
Maar ook binnen uw organisatie kunt u naar toegevoegde waarde zoeken op een niveau dat ogenschijnlijk niets met uw product of dienst te maken heeft.
Zo heeft IBM jarenlang een leidende positie kunnen innemen op basis van haar merkkracht en is nu nog steeds het meest waardevolle business to business merk ter wereld. Vanzelfsprekend omdat de diensten en producten van uitstekende kwaliteit zijn. De echte waarde van het IBM-merk echter is het feit dat het in complexe beslissingstrajecten over bedrijfskritische aankopen altijd de meeste zekerheid biedt. IBM biedt dus voor een belangrijk deel risicoreductie voor de beslisser. Jarenlang verwoord als 'Nobody has ever been fired for buying IBM'. En zoals iedereen weet, de oplossingen van IBM zijn zelden de goedkoopste.

Maar zelfs als uw product niet het beste op de markt is, kunt u op basis van toegevoegde waarde marktleider worden. Denk aan Microsoft met het inferieure Windows systeem en haar office pakket, het vierde merk ter wereld. Ooit iemand tegengekomen die geen Microsoft Office binnen zijn bedrijf heeft draaien terwijl er toch echt veel betere en vooral goedkopere oplossingen bestaan?
Uit onderzoek is gebleken dat veel business to business draait om risicoreductie. De beslisser wil niet de kans lopen dat een verkeerde aankoop op hem of haar terugkaatst. Zolang als het om een doosje pennen gaat, loopt het wel los, als het om toner gaat wordt het al wat riskanter. Duurzame bedrijfsmiddelen vormen een enorm risico; uitval kan leiden tot catastrofale gevolgen voor de continuïteit van de onderneming. Wat is het dan prettig als je IBM bent of Microsoft dat eigenlijk alleen maar compatibiliteit hoeft te verkopen. Of die zakenbank met dat uitgebreide netwerk waartoe je als klant toegang kunt krijgen.
Stel u dus een keer zwetend wakker worden, kom dan even op adem en ga dromen van toegevoegde waarde, op het niveau van de eindwaarde van uw klanten. Als u zekerheid biedt, verkoop dan die zekerheid, als u snelheid biedt en die is relevant voor uw doelgroep, maak die dan belangrijk. Op het niveau van producten en diensten valt –enkele sectoren daargelaten- nog maar verdomd weinig te winnen in de business to business. Op merkniveau des te meer.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is senior consultant bij Stradius te Curaçao. E | marcel@stradius.com W| www.stradius.com

Caribbean Job Fair 2013

Bevordering van de mobiliteit

Op zoek naar goede werknemers? Of op zoek naar de perfecte baan? Op vrijdag 2 en zaterdag 3 augustus vindt de Caribbean Job Fair 2013 plaats. Dit is de eerste grote Job Fair op Curaçao en deze banenbeurs biedt een platform voor werkgevers en werknemers om elkaar te vinden.

> Veranderen van baan geeft weer nieuwe mogelijkheden en uitdagingen en bij organisaties is nieuw bloed altijd goed

Tekst: Judice Ledeboer Foto's: Ken Wong

Twee dagen lang kunnen bedrijven, organisaties en overheidsinstanties zichzelf presenteren en aangeven welke vacatures zij nu en in de nabije toekomst hebben. Opzet van dit evenement is om alle partijen, werkgevers en werkzoekenden, samen te brengen in een ontspannen sfeer. Door het directe contact garanderen zij alle bezoekers een persoonlijke kennismaking met elkaar en vormt dit evenement voor alle partijen de perfecte start van een structurele en waardevolle relatie.

Dit evenement is bedoeld voor bedrijven met concrete vacatures, (leer)werkplekken, opleidingen of mogelijkheden tot begeleiding naar (regulier) werk en werkgevers kunnen zich presenteren onder hun doelgroep (employer branding) en in contact treden met potentiele kandidaten (werving). Er zullen zowel lokale als niet lokale werkgevers in alle branches vertegenwoordigd zijn met hun vacatures op zowel mbo- als hbo/wo-niveau. Het hotelwezen, de bouw, de financiële wereld en bedrijven die zich bezighouden met arbeidsbemiddeling zijn er aanwezig. Werkzoekenden, afgestudeerden en werknemers die op zoek zijn naar een andere uitdaging kunnen zich oriënteren in de wereld van vacatures en persoonlijke ontwikkelmogelijkheden.

Het evenement vindt op de UNA plaats. Bedrijven geven ook presentaties en er worden vak- en carrièregerichte workshops gehouden, zoals solliciteren en nieuwe wetgeving basisziektekostenverzekering. Deze Caribbean Job Fair 2013 wordt georganiseerd door D&I Business Support Services en HR+ b.v. Mistica Lauffer van HR+ is de initiatiefnemer. Suyen Willems-Sloop is de projectleider. Ongeveer twee jaar geleden kwam het idee in Lauffer op om op Curaçao een vacaturebeurs te organiseren. Er is een grote vraag naar goed opgeleide gekwalificeerde werknemers en naar mensen met vakkennis. Dat hoeven niet eens mensen te zijn die hoog zijn opgeleid, maar die wel kennis van een bepaald vak hebben of zich zelf zo hebben ontwikkeld dat ze met hun competenties en vaardigheden inzetbaar zijn, denk aan medewerkers in de bouw en horeca, die door hun werkervaring heel veel waard zijn op de arbeidsmarkt. Elke branche zit met een tekort aan goed personeel. In de bouw, horeca en detailhandel zijn bedrijven en organisaties altijd op zoek naar personeel en in de komende jaren zal dat toenemen omdat er veel banen vrijkomen door de vele oudere werknemers die met pensioen gaan, ondanks de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd. De arbeidsmarkt zit op het moment echter 'op slot'. Bij hogere functies is er nog wel iets van beweging te zien, maar vooral in het middenkader is er weinig beweging. Lauffer is juist voorstander van het stimuleren van de mobiliteit op de arbeidsmarkt. "De mensen blijven veel te lang op functies en posities zitten", aldus de HR-expert. "Veranderen van baan geeft weer nieuwe mogelijkheden en uitdagingen en bij organisaties is nieuw bloed altijd goed." Volgens haar willen mensen wel een andere baan, maar durven ze vaak niet bekend te maken dat ze elders willen gaan werken. Lauffer ziet het juist als een gezonde ontwikkeling als iemand van baan wil veranderen. In haar huidige functie bemiddelt ze tussen bedrijven die een vacature open hebben staan en mensen die op zoek zijn naar werk en ze werkt als interim-HR-manager.

Lauffer heeft door haar werk als HR-manager aan de wieg gestaan van diverse Job Fairs in Nederland waar Curaçaose bedrijven op zoek gingen naar werknemers en werknemers op zoek gingen naar een baan op Curaçao of op de andere eilanden. Het plan om hier een grote Job Fair te organiseren kreeg veel bijval, omdat er nog nooit een vacaturebeurs op Curaçao is georganiseerd waar zoveel verschillende organisaties bij elkaar komen om zichzelf te presenteren en waar zij hun vacatures aanbieden. Het gaat echter niet alleen om de huidige vacatures die er zijn, maar ook om vacatures in de toekomst.

Daniel Corsen van D&I Business Support Services houdt zich vooral bezig met de marketing en public relations van het evenement. Hij heeft ook de marktonderzoeken omtrent arbeid onder zijn hoede. Twee studenten van de UNA, Kelvin Kierindongo en Raynor Lauffer, beiden in hun eindjaar van de studie Marketing en Entrepreneurship, doen thans onderzoek naar de arbeidssituatie op Curaçao. Corsen heeft Finance gestudeerd, werkte een jaar in Brussel bij het Europees Parlement waar hij de 'Caribbean Water Association' (Aqualectra) vertegenwoordigde op het gebied van waterbeheer. Hij is zelf nog jong, pas 26 jaar en ziet om zich heen dat veel jonge mensen veel meer te bieden hebben, maar dat ook de werkgevers anders moeten omgaan met het aannemen van personeel. Corsen haalt het jongste onderzoeksrapport over de financiele en economische situatie van Curaçao, opgesteld door TAC, aan. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de arbeidsproductiviteit te laag is en de oplossing zou zijn dat er meer gekwalificeerde werknemers moeten zijn en dat er iets moet veranderen op het gebied van de werkethos. Corsen: "We moeten tegenwoordig niet alleen kijken naar de studie die jongeren hebben gevolgd, maar ook naar innovatie en creativiteit, zaken die je niet in de studiebanken krijgt. Je hoort nog steeds dat er in de advertenties 3 à 5 jaren ervaring nodig is, maar als je net klaar bent met een studie moet je toch ergens beginnen. De bedrijven kunnen deze jongeren juist opleiden en helpen zich te ontwikkelen zodat ze van grote waarde zijn voor het bedrijf." Volgens Corsen moeten bedrijven daar meer naar kijken.

Rector-magnificus Francis de Lanoy van de UNA is enthousiast over het initiatief en verleent alle medewerking om het evenement tot een succes te maken.

De eerste editie van deze Caribbean Job Fair wordt op vrijdag geopend met een seminar en een paneldiscussie. Diverse sprekers zullen hun visie geven op talent en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tijdens dit seminar zal ook het onderzoek 'Arbeidsmarkt' worden gepresenteerd. Het seminar is voor iedereen toegankelijk en vindt in de aula van de universiteit plaats. Behalve bedrijven zullen er ook ondersteunende organisaties deelnemen, die een faciliterende rol hebben en tegen de arbeidsmarkt aanhangen, zoals opleiders en partijen die mogelijkheden bieden op het gebied van ondernemen. Immers, ondernemen is ook werk en wordt steeds vaker genoemd door werkzoekenden als 'reële mogelijkheid'.

Tijdens de Caribbean Job Fair kunnen de bezoekers op de budgetmarkt terecht waar zij geïnformeerd worden over bewust omgaan met geld en mogelijkheden om te bezuinigen, maar ook hoe zij goed om kunnen gaan met hun besteedbare inkomen, hoe men slim kan sparen en wat men moet doen als men schulden heeft. Diverse service clubs zullen aanwezig zijn om toekomstige leiders te werven maar ook om aan ledenwerving te doen. Service clubs leveren een grote bijdrage aan onze samenleving en vormen een goede basis voor intrede op de arbeidsmarkt doordat ze kweekvijvers zijn voor talenten.

Door deze Caribbean Job Fair te organiseren hopen de organisatoren dat er wat meer beweging op de arbeidsmarkt ontstaat. Dat de arbeidsmarkt op het moment behoorlijk op slot zit wordt geweten aan de crisis. Dit betekent echter niet dat er niets meer gebeurt en dat men moet afwachten. Er wordt juist nu initiatief en creativiteit gevraagd. Het is niet meer vanzelfsprekend dat de banen voor het oprapen liggen. Ook hoger opgeleiden zullen meer hun best moeten doen om een baan te vinden. Zomaar bij een bedrijf of organisatie binnenlopen om te informeren naar werk doet men niet zo snel. Daarom is een evenement als dit een goede manier om mensen de mogelijkheid te geven om op hun gemak bij verschillende bedrijven te gaan praten over vacatures, nu en/of in de toekomst, over opleiding en ontwikkelingsmogelijkheden bij bedrijven.

Dat er bij het seminar voor gekozen is om over talentontwikkeling te praten sluit aan bij de ontwikkelingen op de internationale arbeidsmarkt. Wereldwijd wordt er gesproken over het belang van talentontwikkeling. Op Curaçao wordt er nog niet voldoende aandacht aan talentontwikkeling gegeven, terwijl de jongere generaties erom schreeuwen om hun talenten te laten zien en te ontwikkelen. Er zijn bedrijven die heel voorzichtig trajecten inzetten om medewerkers in bepaalde richtingen te ontwikkelen, maar er zijn niet voldoende goed opgeleide jongeren.

Er wordt gezegd dat er een grote groep goed opgeleiden in het buitenland, waar ze gestudeerd hebben, blijft wonen en werken. De organisatie hoopt dat, door deze vacaturebeurs in de zomervakantie te organiseren, ook deze groep die hier met zomervakantie is, naar de beurs komt, zodat deze landgenoten kennis kunnen maken met bedrijven en organisaties en de mogelijkheden die zij bieden. Voor jonge studenten en werkenden die naast hun werk een studie volgen is de beurs ook een goede gelegenheid om te kijken waar ze na hun studie eventueel terecht kunnen. Het gaat op deze beurs om informatie te krijgen, om contacten te leggen en vooral om gemotiveerd te raken om te kiezen voor een goede loopbaan.

Meer informatie is verkrijgbaar via telefoonnummer: 7372025 of per e-mail via info@caribjobfair.com of op de websites www.caribjobfair.com en www.facebook.com/caribjobfair

Programma
Caribbean Job Fair

Vrijdag 2 augustus 2013 (15.00 - 22.00 uur)
* Start Caribbean Job Fair met seminar en paneldiscussie met diverse sprekers onder anderen de hoofdsponsor (15.00 uur - 17.00 uur)
* Officiële opening Caribbean Job Fair door hoofdsponsor 17:00 uur
* Doorlopende bedrijfspresentaties vanaf 17.15 uur
* Opening Platinum Netwerk Lounge door hoofdsponsor om 18.00 uur
* Workshops vanaf 19.00 uur

Zaterdag 3 augustus 2013 (10.00 - 20.00 uur)
* Bedrijfspresentaties
* Workshops
* De hoofdsponsor meldt het aantal bezoekers, trekt de winnaar van de bezoekersprijs en verricht de afsluiting van de Caribbean Job Fair.

Lustrum Tuma mi Man

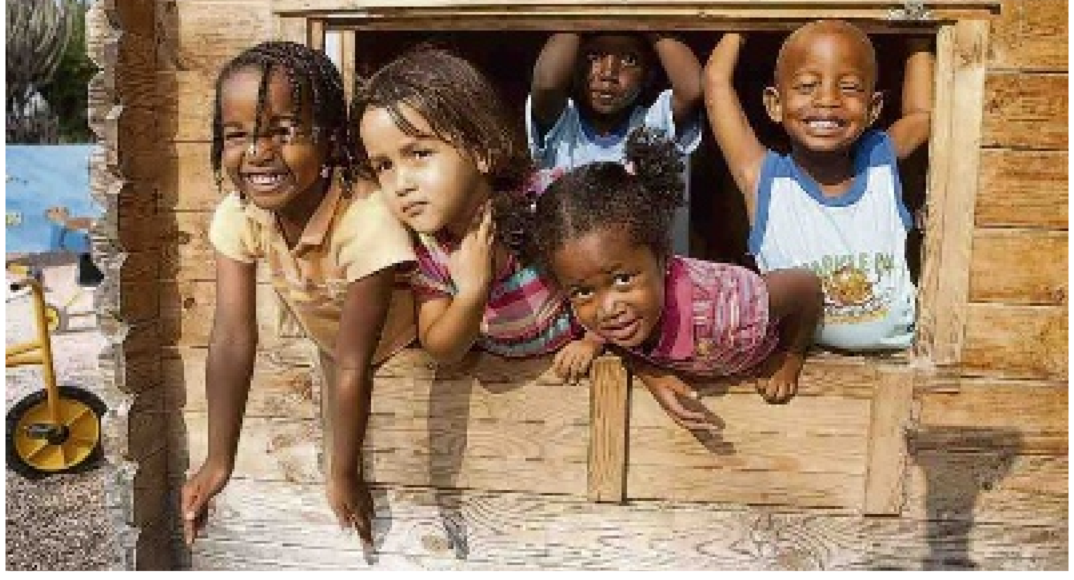

Fundashon Tuma mi Man bestaat deze maand vijf jaar. Vijf jaar professionele educatie, gezonde voeding, veel plezier en een veilige en liefdevolle omgeving, voor kinderen in de leeftijdsgroep van 0 tot 12 jaar. Wij zijn ervan overtuigd dat onze diensten waardevol zijn voor de rest van hun leven en ook voor onze maatschappij, want tegelijkertijd investeren we in de nieuwe generatie burgers van Curaçao.

We kunnen nu zeggen dat de kinderen die vijf jaar opvang bij Tuma mi Man hebben gehad, over het algemeen zeer sociale, zelfverzekerde en positieve kinderen zijn geworden. En hoewel we met name bij de jongere kinderen relatief weinig nadruk leggen op de cognitieve ontwikkeling, zien we dat ze het ook op school heel prima doen.

Het is niet met zekerheid te zeggen hoe het zonder de vijf jaar opvang bij Tuma mi Man nu met de kinderen zou zijn gegaan. Wat dat betreft zijn onze resultaten niet wetenschappelijk toetsbaar. Maar wij (en gelukkig velen met ons) geloven in onze visie en aanpak en aan de hand van de vele positieve reacties van hun ouders - die de kinderen uiteindelijk het beste kennen - kunnen we toch wel met zekerheid zeggen dat de kinderen er baat bij hebben.

Het kinderdagverblijf is grotendeels zelfvoorzienend. Circa vijftig opvangplekken worden bekostigd door betalende ouders. Echter, ons sociaal-maatschappelijke programma Adopt a Child wordt mogelijk gemaakt door externe fondsen. En daarbij merken we nu dat het bedrijfsleven zich - vermoedelijk door een verslechterd economisch klimaat - de laatste tijd wat terughoudender opstelt. Maar laat Adopt a Child nou net datgene zijn dat Tuma mi Man zo bijzonder maakt.

Adopt a Child is een programma waarbij 25 minderbedeelde kinderen de mogelijkheid krijgen om gebruik te maken van onder meer professionele pedagogische begeleiding en gezonde voeding, zonder dat hier de ouders of verzorgers voor hoeven te betalen. Door op deze manier het kind een goede basis te bieden bij zijn of haar ontwikkeling en door de ouders te ontlasten en te steunen bij het vinden van werk, kunnen we op deze manier de cirkel van armoede in zo'n gezin doorbreken. We kiezen hierbij - door middel van gezinsbegeleiding - voor een integrale aanpak, om ook de thuissituatie van het kind te verbeteren. Daarnaast speelt de combinatie van sociale en reguliere opvangplekken een belangrijke rol bij de ontwikkeling van alle kinderen. Kinderen leren dat ieder kind gelijke kansen verdient, ongeacht zijn of haar afkomst of sociale achtergrond.

Het Adopt a Child-programma is afhankelijk van Adopt a Child-partners die ons met een jaarlijkse of maandelijkse financiele bijdrage steunen. Voor 6000 gulden per jaar (of 500 gulden per maand) kan een kind dagelijks opvang, voeding en professionele pedagogische begeleiding krijgen.
We zijn erg blij met de huidige Adopt a Child-partners, maar om het programma voor de 25 kinderen te kunnen blijven continueren, zijn we op zoek naar nieuwe partners, zodat we de kinderen en hun gezinnen kunnen blijven helpen, of - wat helemaal geweldig zou zijn - het programma verder uitbreiden. Ieder kind verdient immers een kans op een gelukkige toekomst!

Wilt u meer weten, dan kunt u contact opnemen via: b.vermeer@tumamiman.com / 4659200, of langskomen tijdens de jubileumborrel op donderdag 4 juli, van 19.00 tot 22.00 uur bij Tuma mi Man (Nieuwe Pareraweg 12).

Facebook: www.facebook.com/FundashonTumaMiMan

Ir. Bertine Vermeer is office-manager en innovatie-deskundige bij Tuma mi Man.

Beroep onder de loep

'Passie herontdekt

In de rubriek 'Beroep onder de loep' vertellen mensen over hun ervaringen in hun beroep. Deze week: Junius Isenia van 'Junius Design'. Hij is modeontwerper.

Tekst en foto: Roxanne Martha

Wat houdt je beroep in?
"Mijn werk bestaat uit het ontwerpen en maken van kledingstukken aan de hand van wat de modetrend is, wat de wensen zijn van mijn opdrachtgever en mijn eigen creativiteit. Naast het ontwerpen en maken van kleding doe ik ook kledingreparatie. Ik heb twee werkplekken. Een kleine studio aan de De Ruyterkade en een groter atelier aan huis in de wijk Fleur de Marie. Verder geef ik ook mensen advies over hoe ze zich het beste kunnen kleden. Mensen kunnen namelijk ongeacht hun figuur er heel interessant uitzien. Ze moeten alleen weten wat het beste bij hun figuur past. In dat kader zijn we nu bezig met de voorbereidingen voor een modeshow met als motto: 'Extraordinary'. Deze wordt op 29 juni aanstaande bij Sunscape gehouden, het voormalige Breezes Hotel. Tijdens deze show hebben we modellen die je normaliter niet op de catwalk ziet, omdat ze niet voldoen aan de standaarden van de gangbare modeshows. Maar er bestaan nu eenmaal dames en heren met een maatje meer. Of juist mensen die niet zo lang zijn of juist mensen die extreem groot zijn. De kleding die tijdens 'Extraordinary' getoond wordt, is voor deze mensen. Na de modeshow bestaat de mogelijkheid om de getoonde kleding te kopen."

Hoe lang ben je al modeontwerper?
"Kleding maken deed ik al op mijn zevende. Toen kon ik het aardig. Echt goed kleding maken kon ik vanaf mijn tiende. Ik pakte altijd zonder toestemming de naaimachine van mijn moeder om rokjes en shorts voor mijn zus te maken. Mijn moeder was vaak boos dat ik aan haar naaimachine had gezetenr en ik heb er weleens zelfs klappen voor gehad. Ik heb het in mijn jeugd nog een tijdje gedaan, maar ging me daarna met andere dingen bezighouden. Eén van die dingen was muziek. Mijn vader was een bekende musicus, dus kreeg ik dat met de paplepel ingegoten. Ik leerde de trombone spelen. Toen was het tijd om te gaan studeren en ben ik naar Nederland gegaan om in Rotterdam naar de Muziek Academie te gaan waar ik verder mijn bekwaamheid op de trombone ontwikkelde. Na mijn studie was het noodzakelijk dat ik ging werken. Ik was inmiddels getrouwd en we hadden een kleine op komst. Ik ging toen schoonmaakwerk doen. Werk is werk en bovendien betaalde het best goed. Op een gegeven moment zei mijn toenmalige vrouw dat ze zich wilde aanmelden aan de Marja van Riel, een mode-academie in Rotterdam. Ik besloot toen ook om me aan te melden en toelatingsexamen te doen. Mijn uitslag daarvoor was niet zo hoog maar wel genoeg om toegelaten te worden. Tijdens de opleiding heb ik mijn passie herontdekt en sindsdien heb ik me toegewijd aan de muziek en het maken van kleding."

Wat is het vervelendste dat je in je beroep hebt meegemaakt?
"Vroeger had ik een ander atelier in Fleur de Marie. Dat was in de buurt van waar ik woon. Ik werd door een vriend van me gebeld met de mededeling dat mijn pand in brand stond. Ik geloofde het in eerste instantie niet. Ik dacht nog: 'het is zeker een grapje of misschien heeft ie een verrassing voor me'. Maar toen ik Punda naderde en ik zag de zwarte rook de lucht ingaan zakte de moed me in de schoenen. Ik had kort daarvoor door de tv-zender Univision een onderscheiding als ontwerper van het jaar ontvangen. Het was een goed moment om veel kleding te maken voor de internationale markt. Ik had dus een flinke investering gedaan en dus een schuld van ongeveer 80.000 gulden. Met de brand was alles weg, maar de schuld bleef er wel. Het heeft me zes jaar gekost om die schuld af te kunnen betalen."

Wat is het leukste aan het werken als modeontwerper?
"Door kleding te ontwerpen en te maken kan ik mijn artistieke energie goed kwijt. Daarom beschouw ik mijn creaties als 'Wearable Art', draagbare kunst."

Wat was je graag geweest als je geen modeontwerper was?
"Als ik geen kleding zou ontwerpen dan zou ik schoenen ontwerpen. Dat is een onderdeel geweest van mijn studie en ook dat heeft mijn interesse. Wellicht ga ik dat in de toekomst ook doen. Maar er zijn een paar andere dromen die ik graag gerealiseerd wil zien. Ooit wil ik een boutique openen en met mijn eigen kledinglijn. Wat ik ook heel graag wil is een kunstopleiding op Curaçao beginnen. Behalve muziek en kleding maken ben ik ook schilder. Ik verkoop mijn kunstwerken en kleding om een inkomen te hebben, maar ook om geld te verzamelen om de kunstopleiding te kunnen beginnen. Ik heb het vaak via aanvragen bij fondsen geprobeerd, maar elke keer weer is er iets niet goed aan het projectdossier en ze bieden jammergenoeg geen hulp om wel tot een goed dossier te komen. Ik heb geen zin om te blijven bedelen, dus probeer ik door onder meer te sparen aan kapitaal te komen om de kunstschool te kunnen financieren. Met de kunstopleiding wil ik jongeren van Curaçao op een prettige manier kennis laten maken met kunst en ook te stimuleren om creatief bezig te zijn en zelfs hun werk ervan te maken. Het creatieve deel zoals ontwerpen en maken is eigenlijk vrij gemakkelijk. Daarom wil ik de jongeren ook ondernemerschap bijbrengen."

15 percepties

Curacao waar is je cedille?

Louis Hilgers (hilgers@cuci.nl) woonde in de jaren zeventig op Curacao, is al 40 jaar getrouwd met een Antilliaanse, heeft een enorme passie en liefde voor Curaçao en deed hier een aantal onderwijsprojecten. Geregeld komt hij terug op zijn geliefde Curaçao. Tijdens zijn laatste bezoek liet hij zich inspireren tot het schrijven van een vijftiental stukjes. Een serie die in evenzoveel delen in de Ñapa verschijnt.

Vandaag deel 9

Met mijn Té di Yerba loop ik vandaag maar eens richting Wilhelminapark. De ochtendstilte wordt wreed verstoord door een irritante bladblazer. Laptop City, zoals het terras bij het Pleincafé ook wel genoemd wordt, ligt er nog verlaten bij. Het is de dagelijkse 'hangplek' voor veel stagiaires. Dushi (lekker, lief, heerlijk)... zo heette lang geleden op Curaçao het hondje van mijn goede vriend Jo Horsch. Dushi is misschien wel het mooiste woord in het Papiamento. Zou onze eerbiedwaardige koningin Wilhelmina, die al zolang opgewekt over háár Wilhelminaplein kijkt, ook tegenwoordig Curaçao nog 'dushi' vinden. De immense letters DUSHI en CURACAO staan wel heel dominant voor haar koninklijke neusje. 'Waar is de cedille?' vroeg iedereen zich af. 'Beetje vergeten', zei de architect. Curaçao is trots op haar cedille, en terecht... welk land heeft zo'n mooi aanhangsel? De oplossing is briljant van eenvoud (foto's eerder overdag gemaakt). Stampend en kreunend brengt het pontje me weer naar de overkant.

Bestemming Curaçao

'Pleasure' en ook 'business'

Naam: Judith Keller-Macaya (61)
Komt uit: Lelystad, Nederland
'Business or Pleasure?': Pleasure
Aantal dagen: 28
Verblijft bij: Een vriendin

Tekst en foto: Roxanne Martha

Judith Keller-Macaya woont al 42 jaar in Nederland. "Ik ben in 1970 naar Nederland gegaan om verpleegkunde te studeren", vertelt Judith. "In die tijd kwamen veel instellingen vanuit Nederland hier naartoe om medewerkers te werven. Samen met andere collega's zouden we een jaar als aspirant-verpleegkundige werken bij een verpleeghuis. Maar het bleek voornamelijk om schoonmaakwerk te gaan en dat was niet de bedoeling. Ik ben dus ander werk gaan zoeken en heb daarna verschillende studies gevolgd."
Ze volgde onder meer een management-opleiding en werkte daarna als leidinggevende bij een verzorgingshuis. "Maar als leidinggevende miste ik het directe contact met de patiënten, dus ging ik ergens anders werken als verzorger." In de jaren die daarop volgden, heeft Judith Keller-Macaya nog een opleiding maatschappelijk werker en een opleiding allochtonen zorgbemiddeling gevolgd. Nu is ze werkzaam als consultant bij CoMensha. CoMensha is een niet-gouvernementele organisatie gevestigd in Amersfoort die andere organisaties van informatie, kennis en signalen op het gebied van mensenhandel voorziet. Hiermee gaat CoMensha samen met de andere organisaties de strijd aan tegen mensenhandel in Nederland. Dat doen ze onder meer door registratie, opvang, hulpverlening en voorlichting.
"Mijn reis naar Curaçao is begonnen als 'pleasure' maar gaandeweg ook een beetje 'business' geworden", vertelt Keller-Macaya. "Ik heb namelijk veel vrienden en kennissen die in de sociale dienstverlening werken. Wanneer je die mensen opzoekt ga je het vanzelf over werk hebben en dan wil je de tijd meteen benutten om dingen te bespreken en projecten te plannen." Zo is Judith tijdens haar vakantie een dag op en neer geweest naar Bonaire. Ze vertelt: "Sinds 2011 wordt net als in Europa, ook in het Caribische deel van het Koninkrijk en Caribisch Nederland 18 oktober als dag tegen mensenhandel erkend. In dat kader willen ze op Bonaire een bewustwordingscampagne tegen mensenhandel opzetten. Ik werd via de mail al benaderd met veel vragen over hoe ze dat het beste kunnen aanpakken, maar omdat ik toch in de buurt ben, heb ik even een bezoekje gebracht aan Bonaire om een en ander te bespreken. Er is namelijk geen groot budget voor de campagne, maar de boodschap tegen mensenhandel moet ondanks dat tekort, wel bij de bevolking komen. Ik heb dus informatie ingewonnen over hun wensen en met die kennis ga ik in Nederland kijken wat wij van CoMensha kunnen betekenen voor de campagne."
Naast Bonaire is Keller-Macaya op Curaçao op bezoek bij Seda en de coördinator mensenhandel. Maar gelukkig zijn haar vier weken op Curaçao niet alleen aan werk besteed. "Nee hoor", zegt ze. "Ik heb ook famileie en vrienden gezien, genoten van de warmte en heel veel uitgerust."

42 Jaar in Nederland is best lang. Vandaar de vraag aan Judith of het niet eens tijd wordt om voorgoed terug te komen naar Curaçao. "Het leven in Nederland bevalt wel, maar na een zeer lang regenseizoen zijn we wel toe aan een beetje zon", zegt ze lachend. "Ik zou best weer op Curaçao willen wonen. Maar mijn echtgenoot kan helaas niet tegen de hitte. Ik houd heel veel van hem en kan me er daarom bij neerleggen dat ik voor de rest van mijn leven in Nederland blijf wonen. Zoals ik al zei: het leven is goed in Nederland. Ik heb leuk werk en prettige collega's. En we kunnen altijd voor even naar Curaçao. We zijn zelfs bezig met het bouwen van een huis hier dat ons vakantiehuisje moet worden."